

ปัญหาพิเศษ

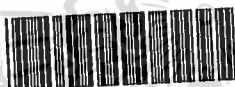
เรื่อง

สภาพการใช้สื่อของเจ้าหน้าที่เกษตรตำบลในงานส่งเสริมการเกษตร

ในจังหวัดปัตตานี ปี 2541

Media Exploitation As Kaset Tambol

In Pattane Province In 1998

T096398

โดย

นางสาวสุภาวดี มนตรี

ปพ.
๙๘๓๙๙
๘๕๔๒

เลขหมู่.....

เลขทะเบียน ๙๖๓๙๘

วันเดือนปี..... ๖ ๖ ๒๕๔๒

เสนอ

ภาควิชาเทคนิคเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กทม.

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนการเกษตร) พ.ศ. 2541

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใบรับรองปัญหาพิเศษ

ภาควิชาเทคนิคเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กทม.

เรื่อง

สภาพการใช้สื่อของเจ้าหน้าที่เกษตรตำบลในงานส่งเสริมการเกษตร

ในจังหวัดปัตตานี ปี 2541

Media Exploitation As Kaset Tambol

In Pattane Province In 1998

โดย

นางสาวสุภาวดี มนตรี

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร

วท.บ. (พัฒนาการเกษตร)

เมื่อวันที่ ๑ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๒

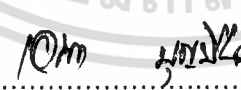
ประธานปัญหาพิเศษ

๑ / มีนาคม / ๒๕๔๒

(อาจารย์สุขุมารณ์ ชันธ์ศรี)

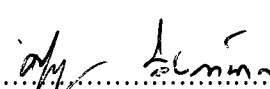
กรรมการปัญหาพิเศษ

๑๐ / เม.ย. / ๒๕๔๒

(อาจารย์เอนก บุญยีน)

หัวหน้าภาควิชา

๒๒ / ๑๒ / ๒๕๔๒

(ผศ.ศุภสมบุญณ์ อึ้งรัตนากร)

16027

๒๒.
๗๘๓๙๗
๒๕๔๑

18 ต.ค. 2542

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทคัดย่อ

เรื่อง : สภาพการใช้สื่อของเจ้าหน้าที่เกษตรตำบลในงานส่งเสริมการเกษตร
ในจังหวัดปัตตานี ปี 2541

โดย : นางสาวสุภาวดี มนตรี

ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตร์บัณฑิต (พัฒนการเกษตร)

สาขาวิชาเอก : พัฒนาการเกษตร

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ :

(อาจารย์สุชฎมาภรณ์ ชันศรี)

.....

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการใช้สื่อทัศนูปกรณ์รวมทั้งปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสื่อทัศนูปกรณ์ในงานส่งเสริมการเกษตร ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ในจังหวัดปัตตานี ปี 2541

ประชากรที่ทำการศึกษาเป็นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับตำบล ในจังหวัดปัตตานี มีจำนวน 32 คน ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งมีผลการศึกษาดังนี้ จากการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 41 ปี อายุการทำงานเฉลี่ย 17 ปี สถานภาพสมรสแล้วมีภูมิลำเนาในภาคใต้ทั้งสิ้นและส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี สาขาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์

สภาพการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ในงานส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่จะมีการวางแผนขั้นตอนในการใช้สื่อไว้ล่วงหน้า และจะใช้สื่อในการอบรมเกษตรกรเป็นอันดับแรก สาเหตุที่ทำให้เจ้าหน้าที่เลือกใช้เพราะต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง เกณฑ์ในการผลิตสื่อจะเน้นที่ สื่อนั้นใช้ได้ง่าย ประหยัด ราคาถูก และเคลื่อนย้ายง่าย ด้านปัญหาส่วนใหญ่พบว่า ขาดงบประมาณในการจัดซื้อสื่อทัศนูปกรณ์ และขาดการสนับสนุนที่ต่อเนื่อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำนิยม

ปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาช่วยเหลือจากหลาย ๆ ท่านที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอาจารย์สุขุมาภรณ์ ชันธุ์ศรี ซึ่งเป็นประธานปัญหาพิเศษ ที่ได้กรุณาชี้แนะแนวทางมาตั้งแต่ต้น และให้คำแนะนำ แก่ข้อบกพร่องให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ข้าพเจ้ามีความรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณเป็นอย่างยิ่ง อีกทั้งอาจารย์เอนก บุญยีน ซึ่งทำหน้าที่เป็นกรรมการปัญหาพิเศษ โดยให้ความกรุณาตรวจทานแก้ไข รวมทั้งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับตำบลในจังหวัดปัตตานี ที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถามงานวิจัยและรวมไปถึงเพื่อน ๆ พี่ ๆ ที่คอยให้กำลังใจและความช่วยเหลือ จึงใคร่ขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ท่านสุดท้ายที่จะกล่าวถึง และขอกราบขอบพระคุณท่านที่เป็นผู้สร้างหลักให้แก่ชีวิตของข้าพเจ้า คือ บิดา มารดา ซึ่งเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือทางด้านเงินทุนในการทำการศึกษาโดยตลอดจนกระทั่งข้าพเจ้าได้มาเรียน ณ จุดนี้ ดังนั้นคุณงามความดีที่พึงมีจากการศึกษาครั้งนี้ข้าพเจ้าขอมอบแต่บิดา มารดา อาจารย์และผู้อุปการะคุณทุกท่าน

.....
(นางสาวสุภาวดี มนต์รี)

..... เมษายน 2542

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ

คำนิยม

สารบัญ

สารบัญตาราง

สารบัญภาพ

บทที่ 1 บทนำ

 ความสำคัญของปัญหา 1

 วัตถุประสงค์ของการศึกษา 2

 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 2

 ขอบเขตของการศึกษา 2

 นิยามศัพท์ 3

บทที่ 2 การตรวจเอกสาร

 ความหมายของสื่อ 4

 ความสำคัญของสื่อต่องานส่งเสริมการเกษตร 5

 ประเภทของสื่อที่ใช้ในงานส่งเสริมการเกษตร 7

 การเลือกใช้อุปกรณ์ในงานส่งเสริมการเกษตร 10

 ประโยชน์ของสื่อที่ใช้ในงานส่งเสริมการเกษตร 12

 ปัญหาของการใช้อุปกรณ์ในงานส่งเสริมการเกษตร 14

 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 15

บทที่ 3 วิธีวิจัย

 ประชากรในการศึกษา 17

 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย 17

 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 18

 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล 18

 ตารางการปฏิบัติงาน 19

 งบประมาณที่ใช้ในการศึกษา 20

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัยและวิจารณ์ผลการวิจัย	
ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับตำบล	21
ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมการใช้สื่อในงานส่งเสริมของ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	25
ตอนที่ 3 สื่อที่ใช้ในงานส่งเสริมการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม	33
ตอนที่ 4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ปัญหาและอุปสรรคของเจ้าหน้าที่ ส่งเสริมการเกษตร	37
วิจารณ์ผลการวิจัย	39
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการศึกษา	41
ข้อเสนอแนะ	43
เอกสารอ้างอิง	45
ภาคผนวก	48
ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดปัตตานี	50
หนังสือขอความร่วมมือตอบแบบสอบถาม	53
แบบสอบถาม	54

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. ตารางการปฏิบัติงาน	19
2. แสดงข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	21
3. แสดงการใช้สื่อในงานส่งเสริมของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	25
4. แสดงปัญหาในการใช้สื่อโสตทัศนูปกรณ์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	27
5. แสดงความถี่ในการใช้โสตทัศนูปกรณ์ในงานส่งเสริมของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	29
6. แสดงจำนวนโสตทัศนูปกรณ์ในหน่วยงาน	30
7. แสดงแหล่งที่มาของโสตทัศนูปกรณ์	33
8. แสดงเกณฑ์ที่ใช้ในการผลิตสื่อของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	34
9. แสดงแหล่งที่มาของวัสดุที่ที่ใช้ในการผลิตโสตทัศนูปกรณ์	35
10. แสดงปัญหาในการผลิตสื่อ	35
11. แสดงปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับโสตทัศนูปกรณ์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	37

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

ภาพที่
1. แผนที่จังหวัดปัตตานี

หน้า
49

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

(Introduction)

ความสำคัญของปัญหา

(Statement of the Problem)

“ การเกษตรนั้นนับว่าเป็นฐานที่สำคัญมากสำหรับประเทศเรา เพราะเป็นงานที่สร้างเสริมความสมบูรณ์ให้แก่บ้านเมืองโดยส่วนรวม ผู้ที่มีอาชีพทางการเกษตรจึงควรต้องเป็นผู้ที่เปรียบด้วยความรู้ ความรู้จักสังเกต พิจารณาตลอดจนความขยันหมั่นเพียรและความอดทน” พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน (กรมส่งเสริมการเกษตร , 2535 :1)

จะเห็นได้ว่าอาชีพเกษตรกรรมยังคงเป็นพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ อันนำมาซึ่งการผลิตอาหารเพื่อการบริโภคและรายได้ของสังคมไทย นอกจากนี้ประชากรภาคเกษตรซึ่งเป็นประชากรกลุ่มใหญ่ที่สุดของประเทศ ซึ่งจัดเป็นกลุ่มที่ด้อยโอกาสทางด้านต่าง ๆ เพราะการทำการเกษตรที่ผ่านมาจากอดีตจนถึงปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ตามความเจริญของสังคมที่ก้าวตามความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย ดังนั้นแนวทางในการพัฒนาประเทศไทย และประชากรทางด้านเกษตรจึงเป็นกลุ่มเป้าหมายหนึ่งที่ต้องมีการพัฒนา

ความสำเร็จของการพัฒนาการเกษตรและชนบทจะขึ้นอยู่กับความสามารถในกระบวนการส่งเสริมการเกษตร ซึ่งการดำเนินการส่งเสริมการเกษตรจำเป็นต้องมุ่งเน้นพัฒนาบุคคลอันได้แก่ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ให้มีความรู้ความสามารถที่จะถ่ายทอดเทคโนโลยีที่มีอยู่ให้แก่เกษตรกร และจะต้องเป็นศูนย์กลางการติดต่อสื่อสารระหว่างแหล่งวิชาการกับเกษตรกร ดังนั้นจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในด้านการเกษตร รวมทั้งเทคนิค และ วิธีการในการใช้สื่อซึ่งสามารถที่จะนำมาสร้างความเข้าใจได้โดยง่ายแก่เกษตรกร

จังหวัดปัตตานี เป็นจังหวัดทางภาคใต้ตอนล่างของประเทศไทย จัดเป็นจังหวัดที่มีความสำคัญและมีบทบาททางด้านการเกษตรมาก เนื่องจากเป็นแหล่งผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศหลายประเภท ได้แก่ ยางพารา ข้าว มะพร้าว และผลไม้ประจำท้องถิ่น เช่น ทุเรียน มังคุด ลองกอง สะตอ ลางสาด ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีอาชีพกสิกรรมอื่นที่นำมาซึ่งแหล่งอาหารและรายได้ทั้งภายในประเทศและเงินตราต่างประเทศ เช่นกัน ได้แก่ ด้านปศุสัตว์ การประมง และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ซึ่งสามารถส่งออกจำหน่ายต่างประเทศได้เป็นจำนวนมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดังนั้นการศึกษาสภาพการใช้สื่อของเจ้าหน้าที่เกษตรตำบล จึงมีความสำคัญโดยตรงต่อเกษตรกรผู้ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักในงานส่งเสริมการเกษตร เพื่อให้ได้แนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการส่งเสริมการเกษตร จึงจำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาสภาพการใช้สื่อของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร หรือ เกษตรตำบล ให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

(Objective of the Study)

1. เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเกษตรตำบล จังหวัดปัตตานี
2. เพื่อศึกษาสภาพการใช้สื่อของเจ้าหน้าที่เกษตรตำบล จังหวัดปัตตานี
3. เพื่อศึกษาถึงสภาพปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับสภาพการใช้สื่อของเจ้าหน้าที่เกษตรตำบลในงานส่งเสริมการเกษตร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

(Significance of the Study)

1. ทำให้ทราบข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเกษตรตำบล
2. ทำให้ทราบถึงสภาพการใช้สื่อของเจ้าหน้าที่เกษตรตำบล
3. ทราบถึงสภาพปัญหาและอุปสรรค ในการใช้สื่อของเจ้าหน้าที่เกษตรตำบล
4. ทราบแนวทางแก้ไข ข้อเสนอแนะในการผลิตและการใช้สื่อของเจ้าหน้าที่เกษตรตำบล

ขอบเขตของการศึกษา

(Scope and Limitation)

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเฉพาะการผลิตและการใช้สื่อของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับตำบลทุกตำบลในจังหวัดปัตตานี ปี 2541 โดยศึกษาถึงสภาพการผลิตและการใช้สื่อประเภทต่าง ๆ ในงานส่งเสริมการเกษตร รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการใช้สื่อ อันจะเป็นข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขสื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อเพิ่มศักยภาพในการดำเนินงานการส่งเสริมการเกษตรต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นิยามศัพท์ (Definition)

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร คือ เจ้าหน้าที่ดำเนินการบริหารความรู้ให้กับเกษตรกรโดยตรง โดยเน้นที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับตำบล

ประสบการณ์จำลอง คือ ประสบการณ์ที่ได้จากหุ่น เป็นสิ่งที่สามารถศึกษาในสิ่งที่เราไม่สามารถนำมาศึกษาได้โดยตรง เช่น การศึกษาสิ่งทีเล็กหรือใหญ่จนเกินไป มีความซับซ้อนยุ่งยาก

ประสบการณ์นาฏกรรม คือ ประสบการณ์เกี่ยวกับความคิด เราไม่สามารถพบได้โดยตรง เช่น การแสดงละคร การสวมบทบาท

สภาพ คือ สภาพที่ผลิต และการใช้ไฮโดรทัศน์อุปกรณ์ในขณะนั้นตามความเป็นจริง

สภาพทางสังคม คือ สภาพทั่ว ๆ ไปของเกษตรตำบล ได้แก่ เพศ ศาสนา อายุ จำนวนสมาชิกในครอบครัว สถานที่ทำงาน โครงการ / กิจกรรมที่รับผิดชอบ

สภาพทางเศรษฐกิจ คือ รายได้ของเกษตรตำบล

สื่อ คือ ตัวกลางหรือพาหนะในการนำข่าวสารจากผู้ส่งไปยังผู้รับ

ไฮโดรทัศน์วัสดุ คือ วัสดุที่นำมาใช้ประกอบกับเครื่องมือในการส่งเสริมเผยแพร่ ซึ่งอาจใช้วัสดุเพียงอย่างเดียวหรือวัสดุที่ต้องนำมาใช้พร้อมกับอุปกรณ์ เช่น สไลด์

ไฮโดรทัศน์ศึกษา คือ วิชาที่สอนเกี่ยวกับการผลิต การเลือก การใช้ วัสดุอุปกรณ์และเทคนิคในการสอน การบรรยาย อบรม สัมมนา ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลโดยใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ไม่ได้ขึ้นอยู่กับหนังสือเป็นสำคัญ

ไฮโดรทัศน์อุปกรณ์ คือ เครื่องมือที่นักส่งเสริมใช้ในการส่งเสริมและเผยแพร่ เช่น แผนภูมิ ภาพนิ่ง สไลด์ เทปโทรทัศน์ เป็นต้น รวมทั้งเป็นการนำเอาวัสดุหรือเครื่องมือต่าง ๆ มาใช้ร่วมกัน เช่น การสาธิต การจัดนิทรรศการ การศึกษานอกสถานที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

(Review of Related Literatures)

การวิจัยครั้งนี้ได้มีการศึกษาข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรวมถึงข้อมูลทั่วไปที่มีส่วนทำให้การวิจัยประสบผลสำเร็จ และเกิดความกระจ่างชัดในปัญหาและดำเนินงานวิจัยได้อย่างถูกต้องโดยครอบคลุมเนื้อหาการวิจัยทั้งหมด สำหรับเนื้อหาของการตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง คือ

1. ความหมายของสื่อ
2. ความสำคัญของสื่อต่องานส่งเสริมการเกษตร
3. ประเภทของสื่อที่ใช้ในงานส่งเสริมการเกษตร
4. การเลือกใช้สื่อในงานส่งเสริมการเกษตร
5. ประโยชน์ของสื่อที่ใช้ในงานส่งเสริมการเกษตร
6. ปัญหาของการใช้สื่อในงานส่งเสริมการเกษตร
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความหมายของสื่อ

สื่อ ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 หมายถึง ทำการติดต่อให้ถึงกัน ชักนำให้รู้จักกัน

ชวรัตน์ เติตชัย (2527) ได้ให้ความหมายไว้ว่า สื่อ คือ ช่องทางข่าวสาร (channel) ซึ่งอาจจะเป็นคำพูด ตัวอักษร หรืออย่างอื่น เป็นคำที่ยืมมาจากระบบการสื่อสารโทรคมนาคม และนำมาประยุกต์ต่าง ๆ กันในกระบวนการสื่อสาร

นอกจากนั้น ณรงค์ สมพงษ์ (2531 : 38) ได้ให้ความหมายไว้ว่า

สื่อ (กริยา) คือ ทำการติดต่อให้ถึงกัน ชักนำให้รู้จักกัน

สื่อ (นาม) คือ ผู้หรือสิ่งของที่ทำให้การติดต่อให้ถึงกัน หรือชักนำให้รู้จักกัน

กล่าวโดยสรุปแล้ว สื่อหมายถึง ตัวกลางหรือพาหนะซึ่งนำข่าวสารจากผู้ส่ง ไปยังจุดหมายปลายทางนั่นเอง และยังมีคำที่มีความหมายเกี่ยวเนื่องมาถึงสื่อหลายคำ เช่น โสตทัศนอุปกรณ์ (Audio Visual Aids) โสตทัศนวัสดุ (Audiovisual Materials) ซึ่งก็เป็นสื่อเช่นเดียวกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ความสำคัญของสื่อต่องานส่งเสริมการเกษตร

พจน์ บุญเรือง (2526 : 1) กล่าวว่าไว้ว่า ความสำเร็จของการพัฒนาการเกษตร และชนบทขึ้นอยู่กับความสามารถในการเพิ่มประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการส่งเสริม เพื่อเพิ่มพูนความรู้ สร้างเสริมทัศนคติ และการปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักวิชาการแผนใหม่ที่ส่งผลให้ทางปฏิบัติกับบุคคลเป้าหมายที่สำคัญ โดยเฉพาะปัจจัย วิธีการและเทคนิคที่สำคัญอย่างหนึ่งของการส่งเสริม ก็คือ การใช้สื่อของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมโดยเฉพาะระดับปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นฝ่ายติดต่อดโดยตรงกับเกษตรกร

นอกจากนั้น นที ขลิบทอง (2538 : 65) กล่าวว่าไว้ว่า ความสำคัญของการนำสื่อโสตทัศนศึกษาไปใช้ในงานส่งเสริมการเกษตร มีดังต่อไปนี้

1. ความสำคัญต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร สื่อโสตทัศนศึกษาจะช่วยให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลมากขึ้น โดยช่วยให้งานส่งเสริมการเกษตรประสบผลสำเร็จได้ง่ายและรวดเร็ว เนื่องจากเป็นสื่อที่สามารถสร้างความเข้าใจและกระตุ้นความสนใจบุคคลเป้าหมายได้รวดเร็ว ทั้งสามารถใช้กับกลุ่มคนจำนวนมากในเวลาเดียวกัน

2. ความสำคัญต่อเกษตรกรเป้าหมาย สื่อโสตทัศนศึกษาจะช่วยให้เกษตรกรเป้าหมายเกิดความเข้าใจข้อมูลข่าวสารที่ได้รับอย่างเป็นรูปธรรมทำให้เกษตรกรเป้าหมาย มีความต้องการและมีความพร้อมที่จะรับงานส่งเสริมการเกษตรต่อไปได้โดยง่าย

3. ความสำคัญต่อบุคคลทั่วไป สื่อโสตทัศนศึกษาจะช่วยให้บุคคลทั่วไปได้เข้าใจและสามารถติดตามตัว ดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรที่สนใจได้อย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องตามความต้องการ

พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์ (2527 : 95) กล่าวว่าไว้ว่า สื่อเป็นสิ่งที่มีมีความสำคัญต่อการส่งเสริมการเกษตรเป็นอย่างยิ่งเพราะการส่งเสริมหรือการถ่ายทอดเทคโนโลยีใหม่ ๆ แก่เกษตรกร ย่อมอาศัยโสตทัศนูปกรณ์ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการรับรู้และเข้าใจของเกษตรกรได้ความสำคัญของโสตทัศนูปกรณ์

1. ทำให้เกิดความเข้าใจในข่าวสารอย่างดียิ่งขึ้น
2. ทำให้ผู้รับสารสามารถจดจำได้ดี
3. เสริมทักษะ (skill) และประสบการณ์ให้มากขึ้น
4. สามารถประหยัดเวลาในการสร้างความเข้าใจได้เป็นอย่างดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นที ขลิบทอง และ ปัญญา หิรัญรัมย์ (2528 : 118) ได้กล่าวไว้ว่า ความสำคัญของสื่อ
 โสตทัศนนั้น อยู่ที่ผู้จะใช้จะรู้จักนำเอาคุณค่าของสื่อมาใช้ให้ถูกต้องกับสถานการณ์มากน้อยเพียงใด
 คุณค่าหรือคุณลักษณะของสื่อโสตทัศน มีดังนี้

1. เป็นสื่อที่สามารถนำเอาสิ่งที่เคลื่อนไหวรวดเร็วมาศึกษาได้โดยทำให้การเคลื่อนไหวนั้น
 ช้าลง เช่น การใช้สื่อทัศนประเภทภาพยนตร์หรือสไลด์ถ่ายทำ แล้วนำมาฉายให้ศึกษาแบบ
 ช้า ๆ ได้
2. เป็นสื่อที่สามารถนำเอาสิ่งที่เคลื่อนไหวช้ามาศึกษาได้โดยทำให้การเคลื่อนไหวนั้นเร็ว
 ขึ้น เช่น สไลด์ ภาพยนตร์ ถ่ายทำรายละเอียดแล้วนำมาเสนอในระยะเวลาทำให้เคลื่อนไหวได้
 ในระยะเวลาอันสั้น
3. เป็นสื่อที่สามารถนำเอาสิ่งที่ใหญ่โตมาทำให้เล็กลงจนสามารถนำมาใช้ส่งเสริมได้ เช่น
 เราสามารถนำมาทำเป็นหุ่นจำลอง โดยการปั้น วาด หรือใช้ภาพถ่าย มาแสดงให้เกษตรกรเข้าใจ
 ในรายละเอียดต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น
4. เป็นสื่อที่สามารถนำเอาสิ่งที่เล็กมาขยายให้ใหญ่ขึ้น จนสามารถศึกษารายละเอียดได้
 ชัดเจน เช่น การขยายภาพ เซลล์โรคหรือแมลงขนาดเล็ก โดยการทำเป็นภาพวาดหรือหุ่นจำลอง
 ให้มีขนาดใหญ่เพียงพอสำหรับศึกษารายละเอียดได้
5. เป็นสื่อที่สามารถนำเอาสิ่งที่เคยเกิดมาแล้วในอดีตมาศึกษาได้ เช่น การนำเอาภาพ
 ถ่าย ภาพวาดของเครื่องมือเครื่องใช้ทางเกษตรสมัยโบราณมาแสดงประกอบการอธิบายถึง
 วิวัฒนาการการใช้เครื่องมือการเกษตรในปัจจุบันได้
6. เป็นสื่อที่สามารถนำเอาสิ่งที่อยู่ไกลมาศึกษาได้ เช่น การนำเอาภาพถ่าย ภาพวาด
 หรือหุ่นจำลองของกังหันลมที่สร้างในประเทศเนเธอร์แลนด์มาให้คนที่ไปเอเชียศึกษาได้
7. เป็นสื่อที่สามารถนำส่วนลึกลับซ่อนมาคลี่คลายขยายให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น เช่น การนำ
 เอาวัยวะส่วนต่าง ๆ ภายในร่างกายของคนหรือสัตว์ต่าง ๆ มาจัดทำเป็นภาพวาด หรือหุ่น
 จำลองทำให้สามารถศึกษารายละเอียดได้ชัดเจนและง่ายขึ้น
8. เป็นสื่อที่สามารถเป็นศูนย์รวมความสนใจของผู้เรียนทุกคน คือ ผู้เรียนทุกคนจะเกิด
 ความสนใจติดตามทุกตอนของการบรรยายได้ตลอดเวลา
9. เป็นสื่อที่สามารถสร้างประสบการณ์ผู้เรียนในลักษณะร่วมกันเพราะสามารถใช้กับกลุ่ม
 ผู้เรียนได้ครั้งละจำนวนมาก
10. เป็นสื่อที่สามารถสร้างแนวความคิดผู้เรียนในเชิงรูปธรรมมากกว่าความเป็นนามธรรม
 เพราะผู้เรียนสามารถใช้ประสาทสัมผัสทั้งทางตาและทางหู รับสภาพเป็นจริงได้ตลอดเวลา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ประเภทของสื่อที่ใช้ในงานส่งเสริมการเกษตร

นที ขลิบทอง (2538 : 65) ได้แบ่งประเภทของสื่อโสตทัศนที่ใช้ในงานส่งเสริมการเกษตรได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. ประเภทวัสดุ หมายถึง สื่อโสตทัศนขนาดเล็ก น้ำหนักเบา สามารถเคลื่อนย้ายได้ง่าย และสามารถส่งข้อมูลข่าวสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ ได้ด้วยตัวเอง สื่อโสตทัศนประเภทนี้ได้แก่ วัสดุกราฟิก อันประกอบด้วย แผนภูมิ แผนสถิติ ภาพถ่าย การ์ตูน ภาพพลิก สมุดภาพ กระดานผ้าลาลี ป้ายนิเทศ และของจำลอง เป็นต้น

2. ประเภทอุปกรณ์ หมายถึง สื่อโสตทัศนพวกเครื่องกล เครื่องยนต์ เครื่องไฟฟ้าหรืออิเล็กทรอนิกส์ขนาดใหญ่ มีน้ำหนักมาก เคลื่อนย้ายไม่ค่อยสะดวก และต้องอาศัยวัสดุมาประกอบในการส่งข้อมูลข่าวสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ สื่อโสตทัศนประเภทนี้ได้แก่ เทปบันทึกเสียง เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายภาพทึบแสง เครื่องฉายฟิล์มสตริป เครื่องบันทึกเสียง และเครื่องฉายวิดีโอทัศน์ เป็นต้น

ลัดดา สุขปรีดี (2523) ได้กล่าวไว้ว่า สื่อสามารถแบ่งได้ 3 ประเภท คือ

1. สื่อประเภทวัสดุ แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

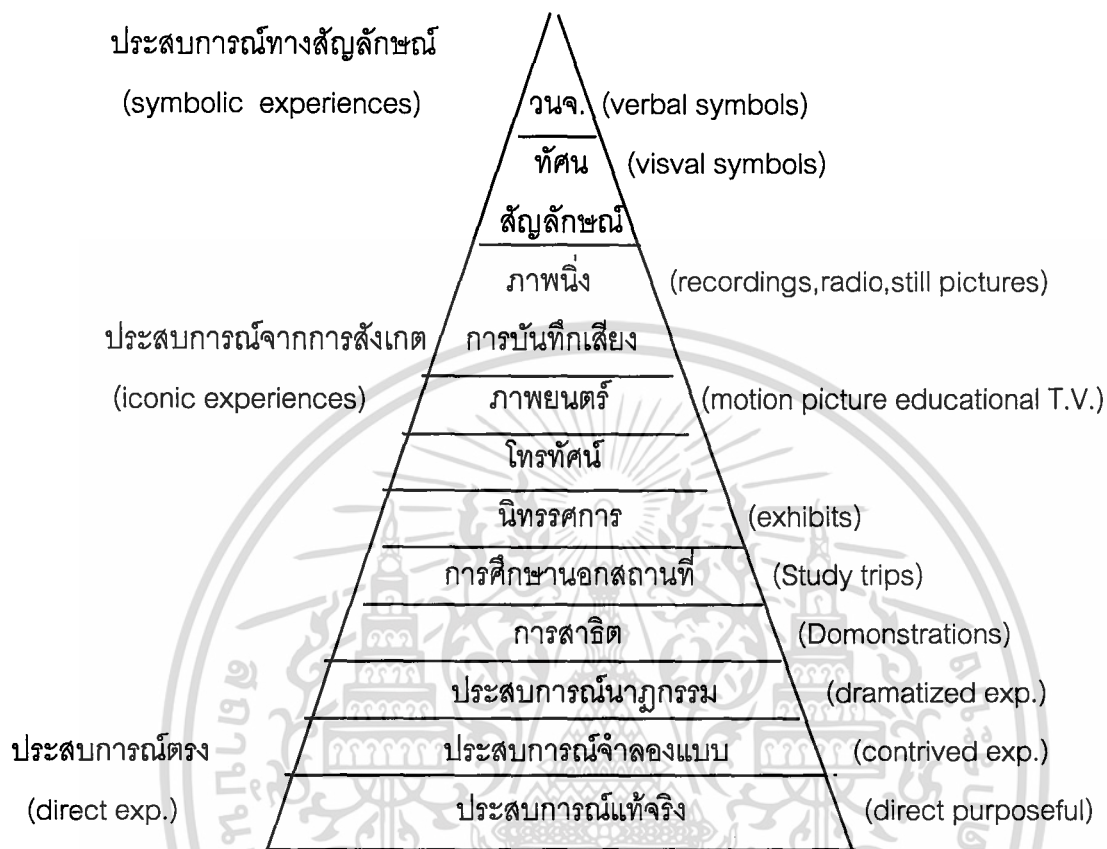
1.1 วัสดุที่เสนอความรู้ได้จากตัวมันเอง ได้แก่ หนังสือเรียน ของจริงหุ่นจำลอง รูปภาพ แผนที่ ป้ายนิเทศ เป็นต้น

1.2 วัสดุที่ต้องอาศัยสื่อประเภทเครื่องกลไก เป็นตัวนำเสนอความรู้ ได้แก่ ฟิล์ม ภาพยนตร์ แผ่นสไลด์ เทปบันทึกเสียง รายการโทรทัศน์ เป็นต้น

2. สื่อประเภทเครื่องมือหรือโสตทัศนอุปกรณ์ ที่เป็นตัวกลาง หรือทางผ่านความรู้ที่จะถ่ายทอดไปยังครูหรือผู้เรียน ได้แก่ เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องรับโทรทัศน์ เครื่องฉายภาพนิ่ง เป็นต้น

3. สื่อประเภทเทคนิคหรือวิธีการต่าง ๆ ได้แก่ ประสบการณ์ต่าง ๆ เช่น การสาธิต การแสดงบทบาท การแสดงละครหุ่น การศึกษานอกสถานที่ตลอดจนเทคนิคในการนำเสนอบทเรียนด้วยสื่อประเภทวัสดุและเครื่องมือ เป็นต้น

Edgar Dale (1969) ได้แบ่งกรวยประสบการณ์ออกเป็น 10 ชั้นดังนี้

Dale ให้คำอธิบายว่า ประสบการณ์ของคนเราจะแปรเปลี่ยนไปตามความเข้ม degree ซึ่งมาเกี่ยวพันกับเราทางด้านร่างกายจิตใจ ประสบการณ์ที่เกิดจากการเรียนรู้โดยตรงจะเป็นการให้ความรู้สึก ถ้าหากเป็นการเรียนจากการสังเกต โดยไม่ได้ใช้ความรู้สึกก็เกิดประสบการณ์นามธรรม เขาได้อธิบายรายละเอียดเอาไว้ 10 ข้อ

1. ประสบการณ์ตรง (Direct purposeful experience)

ประสบการณ์ที่อยู่ด้านล่างสุดของกรวย มีลักษณะเป็นรูปธรรมมากที่สุด เนื่องจากเป็นประสบการณ์แรกสุดที่เป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ เป็นความรู้สึกและการรับรู้ที่เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเราในโลก เกิดความคิดโดยผ่านทาง การเห็น การได้ยิน การได้กลิ่น ความรู้สึกและการสัมผัส และมีส่วนร่วมในการกระทำโดยตรง ยกตัวอย่างการเรียนในลักษณะนี้คือ การเรียนโดยการปฏิบัติจริง ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ประสบการณ์จำลอง (Contrived experience)

เป็นประสบการณ์ที่ได้จากหุ่นจำลอง (model) และหุ่นแสดงการทำงาน (macks ups) ซึ่งเป็นเครื่องช่วยให้เราสามารถเอาชนะข้อจำกัดจากประสบการณ์ตรง ได้ช่วยให้เราสามารถศึกษาสิ่งที่ไม่สามารถที่จะนำมาศึกษาโดยตรงได้ เช่น เป็นสิ่งที่ใหญ่หรือเล็กจนเกินไป หรือสิ่งที่น่าสนใจจะศึกษา มีความซับซ้อน ยุ่งยาก หรืออยู่ภายใน การใช้หุ่นที่แสดงการทำงานได้ ทำให้สะดวกในการเรียนรู้อย่างมาก

3. ประสบการณ์นาฏกรรม (Dramatized experiences)

การมีส่วนร่วมในการแสดงจะทำให้ได้รับประสบการณ์เกี่ยวกับ ความคิดและเหตุการณ์ซึ่งเราไม่สามารถจะพบได้โดยตรง ถึงแม้ว่าจะไม่ใช่สิ่งที่เป็นจริง แต่การแสดงนาฏกรรมจะทำให้ข้อมูล ข่าวสาร มีความหมายมากขึ้น เช่น การแสดงละคร การสวมบทบาท (role playing) ในงานส่งเสริม สื่อประเภทนี้อาจเทียบได้กับการที่เกษตรกรได้มีส่วนร่วมในการประกวด เช่น การประกวดสัตว์ ผลไม้ การสอดแทรกเนื้อหาสาระ ด้านการพัฒนาการเกษตรเข้าไปถึงการแสดงพื้นบ้านที่มีอยู่ในท้องถิ่น เช่น ลิเก ลำตัด หมอลำ มโนราห์ ก็ถือเป็นสื่อชนิดนี้ด้วย

4. การสาธิต (Demonstrations)

การสาธิตเป็นการอธิบาย ข้อเท็จจริง (fact) ความคิด (idea) หรือกระบวนการ (process) ออกมาให้เห็นด้วยการแสดงจริง ๆ ผู้สาธิตอาจจะอธิบายประกอบการสาธิต ผู้เรียนรู้ด้วยการสังเกต

5. การศึกษานอกสถานที่ (Study trips)

เป็นการทัศนศึกษาในสถานที่จริง ทำให้เกิดการเรียนรู้สมรรถนะมากขึ้น ช่วยให้เกิดความคิดใหม่ ๆ ได้เห็นข้อบกพร่องของตน และนำไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป

6. นิทรรศการ (Exhibits)

เป็นการจัดแสดงขนาดเล็ก บางทีอาจเป็นชุดของการถ่ายภาพ แผนภูมิ หรือโปสเตอร์ เป็นวิธีการส่งเสริมอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นการจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ร่วมกันอย่างมีระบบ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมาย ได้มีส่วนร่วมในการดู ศึกษา นิทรรศการอาจมีหลายขนาดตามแต่วัตถุประสงค์ของผู้จัด

7. โทรทัศน์และภาพยนตร์ (Television and motion pictures)

Dale ได้จัดสื่อประเภทโทรทัศน์ และ ภาพยนตร์ เข้าไปไว้ในระดับใกล้เคียงกัน เนื่องจากเป็นสื่อประเภทเสียงและภาพเคลื่อนไหว เช่นเดียวกันแต่เขาจัดโทรทัศน์เป็นสื่อที่ทำให้ประสบการณ์รูปธรรมมากกว่านั้น เนื่องจากโทรทัศน์สามารถกระจายข้อมูลข่าวสาร จากเหตุการณ์จริง เป็นรายการสดได้ทันที โทรทัศน์จัดว่าเป็นสื่อที่ให้ประสบการณ์รูปธรรมมากกว่า อย่างไรก็ตาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สื่อทั้งสองชนิดก็เป็นสื่อที่ให้ประสบการณ์เพียงการเห็น และการได้ยินเท่านั้น ไม่สามารถรับรู้ได้ด้วยวิธีอื่น ๆ

8. ภาพนิ่งและการบันทึกเสียง (Recording , Radio , Still pictures)

เป็นสื่อที่ให้ข้อมูลข่าวสารส่งผ่านไปยังบุคคลอื่น มาประกอบด้วยกันได้แก่ เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายโอเวอร์เฮด ระบบเครื่องเสียงและการกระจายเสียง ภาพวาด ภาพถ่าย วิทยู และการบันทึกเสียงเหล่านี้ ให้ประสบการณ์ในลักษณะที่เป็นนามธรรมมากกว่าสื่อที่กล่าวมา

9. ทศนสัญลักษณ์ (Visual symbols)

ในขั้นนี้จะมีความเป็นนามธรรมสูงขึ้นมา คือ มีสื่อประเภทแผนภูมิ กราฟ แผนที่ และภาพ จำเป็นต้องอาศัยความเข้าใจในสัญลักษณ์บางอย่างเสียก่อน เช่น ผู้ที่จะอ่านแผนที่ได้ จะต้องเข้าใจสัญลักษณ์ทางภูมิศาสตร์ แม่น้ำ ภูเขา เส้นแสดงระดับ (contour lines) เป็นต้น

10. วจนสัญลักษณ์ (Verbal symbols)

เป็นสื่อประเภทที่มีความเป็นนามธรรมสูง ได้แก่คำต่าง ๆ ทั้งที่อยู่ในรูปภาษาพูดและภาษาเขียน สูตรต่าง ๆ ทางคณิตศาสตร์ เนื่องจากสัญลักษณ์และความหมายนั้นไม่ได้มีส่วนที่เหมือนหรือคล้ายกันเลยทำให้เข้าใจยาก และต้องอาศัยทักษะความชำนาญในการใช้คำหรือสัญลักษณ์ในภาษานั้นเป็นพื้นฐาน

จากกรวยประสบการณ์ทั้ง 10 ขั้นนี้ Edgar Dale ได้แบ่งประสบการณ์การเรียนรู้ออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ โดยยึดแนวความคิดของ Jerome S. Bruner คือ

ตั้งแต่ขั้นที่ 1-3 เป็น directed experience เกิดการเรียนรู้โดยการกระทำ

ตั้งแต่ขั้นที่ 4-8 เป็น iconic experience เกิดการเรียนรู้โดยผ่านทางารสังเกต

ตั้งแต่ขั้นที่ 9-10 เป็น symbolic experience เกิดการเรียนรู้โดยผ่านสัญลักษณ์ที่เป็น

นามธรรม

4. การเลือกให้สื่อในงานส่งเสริมการเกษตร

ณรงค์ สมพงษ์ (2530 : 80) กล่าวไว้ว่า การนำสื่อมาเสนอมีหลักเกณฑ์ในการนำเสนอ ดังนี้

1. ควรใช้สื่อเรียงลำดับก่อนหลังตามที่ได้กำหนดไว้แล้ว ยกเว้นแต่เมื่อมีความจำเป็น บังคับ เช่น ระยะเวลาเปลี่ยนไปหรือมีการเปลี่ยนแปลงหัวข้อการบรรยายก็สามารถปรับแผนการให้สื่อให้ยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ใช้สื่อในเวลาที่เหมาะสมและที่กำหนดไว้ ถึงแม้ว่าทัศนวิสัยจะช่วยในการเรียนรู้เป็นไปอย่างรวดเร็วก็ตาม แต่ก็ควรใช้เวลาในการนำเสนอให้เหมาะกับเนื้อหาวิชาด้วย และหากผู้ฟังต้องแปลความหมายเป็นอีกภาษาหนึ่ง ก็ควรใช้เวลาเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่า

3. ควรให้ผู้มีส่วนร่วมในกิจกรรมในการใช้สื่อด้วย เช่น ใ้วิสัยของจริงที่น่าติดตามมาช่วยในการอภิปรายหรือตอบคำถามในกลุ่ม เป็นต้น

4. ในขณะที่กำลังใช้สื่ออยู่ ต้องให้แน่ใจว่าได้รับภาพชัดเจน ควบคุมเสียงให้ดัง ค่อยและแหลมทุ่มพอดี และไม่ให้เกิดแสงสีเขวามนจอเข้ามารบกวนผู้ดู

5. ในขณะที่นำเสนอสื่ออยู่ ผู้ดูควรมีความสำคัญอันดับ 2 สื่อทัศนวิสัยที่ใช้ควรเป็นศูนย์ของความสนใจอันดับแรก เป็นศูนย์รวมของการอภิปรายดังนั้น ขณะใช้สื่อผู้พูดจึงควรระวังไม่ให้อยู่ในตำแหน่งที่บังสื่อ และไม่ควรถอนหลังให้กับผู้ชม การชี้ การแสดง หรือการทำอะไรกับสื่อก็ตาม เมื่อเสร็จแล้วควรหันหน้าเข้ามาผู้ชมเสมอ

6. เว้นจังหวะในการนำเสนอสื่อให้แน่ใจว่า ผู้ดูสามารถเห็นและเข้าใจได้ สรุปประเด็นสำคัญและให้ดูทัศนวิสัยที่เป็นหลักสำคัญซ้ำ

หลังการใช้สื่อแล้ว ควรให้มีการซักถาม ตอบคำถามหรืออภิปรายเกี่ยวกับสื่อที่ดูไป สรุปประสบการณ์ที่ได้จากสื่อ นั้น บางครั้งอาจจะให้ทำแบบสอบถาม เพื่อตรวจเช็คความผู้ฟังได้เรียนรู้ อะไรจากสื่อไปบ้าง และยังช่วยทดสอบประสิทธิภาพของสื่อ ตลอดจนวิธีการใช้สื่อด้วยว่ามีจุดบกพร่องตรงไหนบ้าง เพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์ นำมาปรับปรุงแก้ไขต่อไป

นอกจากนี้ นที ขลิบทอง (2538 : 67) ได้กล่าวไว้ว่า การใช้สื่อโสตทัศนในการประชาสัมพันธ์ในงานส่งเสริมการเกษตรที่สำคัญมีดังนี้

1. ต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการใช้ ความพร้อมของเครื่องมือ ผู้ใช้สื่อและบุคคลเป้าหมาย ตลอดจนความเหมาะสมของสถานการณ์ที่จะนำสื่อมาใช้แต่ละครั้ง

2. วางแผนการผลิตและการใช้สื่อโสตทัศนในการประชาสัมพันธ์ในงานส่งเสริมการเกษตรอย่างเป็นระบบ โดยมีการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างถี่ถ้วน และมีการทดสอบการใช้ก่อนที่จะนำสื่อ นั้น ๆ ไปใช้ในสถานการณ์จริง

3. มีการผลิตที่ง่ายและมีความคล่องตัวในการใช้ โดยเน้นความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพบุคคลเป้าหมายและสภาพชุมชน ตลอดจนสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง

4. พิจารณเลือกรูปแบบสื่อโสตทัศน แต่ละประเภทให้เหมาะสมสอดคล้องกับเรื่องที่จะดำเนินการ ตลอดจนข้อดีและข้อจำกัดของสื่อแต่ละประเภานั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. เน้นการใช้สื่อโสตทัศน เพื่อให้นักลเป้าหมายมีอารมณ์ร่วมในการรับรู้ มีความเข้าใจในข้อมูลข่าวสาร อย่างเป็นรูปธรรม และมีความสนใจที่จะติดตามข้อมูลข่าวสารต่อไปอย่างต่อเนื่อง

6. สามารถใช้สื่อโสตทัศนเป็นสื่อหลักหรือสื่อเสริมสื่ออื่นได้ตามความเหมาะสมโดยพิจารณาถึงความคุ้มค่า และประโยชน์ที่จะได้รับจากการใช้เป็นสำคัญ

7. พัฒนาปรับปรุงสื่อโสตทัศนให้มีความยืดหยุ่น สามารถนำไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลาย

8. ยึดหลักการใช้สื่อที่ว่า ใช้สื่อที่ผลิตง่าย ราคาถูก แต่มีความเหมาะสม สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายและท้องถิ่น จะมีโอกาสประสบผลสำเร็จมากกว่าการใช้สื่อราคาแพง และมีความยุ่งยากซับซ้อนจนทำให้ผู้ใช้สื่อและผู้รับสื่อไม่สามารถทำความเข้าใจกันได้

9. เน้นการใช้สื่อแต่ละประเภทให้เหมาะสมกับเวลา และสถานการณ์โดยกระตุ้นให้นักลเป้าหมายได้มีการเตรียมตัวและเตรียมพร้อมที่จะรับสื่อต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

10. มีการติดตามและประเมินผลการนำสื่อโสตทัศน แต่ละประเภทไปใช้ในแต่ละครั้ง เพื่อให้ได้มีข้อมูลที่จะนำมาปรับปรุง และวางแผนการใช้ครั้งต่อไปให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

5. ประโยชน์ของสื่อที่ใช้ในงานส่งเสริมการเกษตร

ซัซร์ นฤทุม (2525 : 67) กล่าวไว้ว่า สื่อจะช่วยในงานส่งเสริมเมื่อผู้รับ รับสารแล้วต้องมีความเข้าใจ จำได้นาน เพราะฉะนั้นในการเลือกสื่อแต่ละชนิด จึงต้องพิจารณาว่าสื่อชนิดนั้นให้ประโยชน์ต่อการเรียนรู้มากที่สุด สื่อจะต้องไม่แพง มีราคาถูกหรืออาจจะหาได้ง่าย การที่จะให้นักลเรียนรู้ได้ง่าย ไม่จำเป็นต้องใช้เครื่องมือราคาแพง บางครั้งเขาอาจจะเอาของจริงซึ่งหาได้ง่าย ๆ มาใช้ในการส่งเสริม เช่น การกล่าวถึงลักษณะของโรคใบสีส้มของข้าว เราก็อาจเด็ดข้าวที่เป็นโรคจริง ๆ มาให้เกษตรกรดู ดีกว่าการฉายสไลด์และสื่อประเภทนั้น ๆ ที่นำมาเสนอเราสามารถดัดแปลงใช้ในสภาพต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ใช้ง่ายสะดวก ต้องไม่มีอุปสรรคในการใช้ ง่ายต่อการรักษาและซ่อมแซม ซึ่งสอดคล้องกับ นที ขลิบทอง (2538 : 66) มีดังนี้ คือ

1. ช่วยทำให้ข้อมูลข่าวสารมีความน่าสนใจมากขึ้น
2. ช่วยทำให้ความหมาย ตลอดจนเนื้อหาสาระที่ต้องการนำเสนอและเผยแพร่ มีความชัดเจนเป็นที่เข้าใจยิ่งขึ้น
3. ทำให้เนื้อหาสาระ และเรื่องราวในส่วนที่ยาก มีความง่ายต่อความเข้าใจมากขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ช่วยสร้างแนวความคิดอันเป็นนามธรรมให้เกิดมโนภาพเป็นรูปธรรม จนเกิดความเข้าใจซาบซึ้งยิ่งขึ้น

5. ช่วยเป็นหลักฐานสนับสนุนในการพิสูจน์ความจริง ทำให้สามารถหักล้าง หรือลบความเชื่อถือหรือความเข้าใจผิดเดิมให้เกิดความเชื่อถือและเข้าใจได้ถูกต้องตรงข้อเท็จจริงได้มากขึ้น

6. ช่วยให้บุคคลเป้าหมายจดจำเรื่องที่ ได้รับ และเกิดความประทับใจ ระลึกถึงสิ่งที่ได้รับได้นาน

7. ช่วยโน้มน้าวให้บุคคลเป้าหมาย มีความเห็นและความเข้าใจสอดคล้องตรงกับวัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์

8. ช่วยประหยัดเวลาในการพูด อธิบาย ชี้แจง โดยช่วยเสริมให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น

เทพ พงษ์พานิช (2527 : 160 – 164) ได้กล่าวเสริมว่า การใช้โตสท์ศนูปรณ์ช่วยในการเรียนการสอนนั้นมีประโยชน์มากมายหลายประการ

1. ผู้เรียนได้รับรู้จากของจริงโดยตรงมากขึ้น
2. สร้างความสนใจแก่ผู้เรียน
3. ผู้เรียนจะจดจำได้นานกว่า
4. ฝึกหัดให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิด
5. เสริมสร้างกิจกรรมต่าง ๆ ให้มากขึ้น แปลกขึ้น
6. เสริมสร้างทัศนคติที่ดีแก่ผู้เรียน

ณรงค์ สมพงษ์ (2530 : 55 – 56) กล่าวไว้ว่า การใช้สื่อประเภทต่าง ๆ จะมีคุณค่าต่อการส่งเสริมดังนี้

1. ช่วยให้คุณภาพของการเรียนรู้ดีขึ้น เพราะมีความจริงจังและมีความหมายชัดเจน ต่อผู้ได้รับการส่งเสริม

2. ช่วยให้ผู้ได้รับการส่งเสริมได้เรียนรู้ในปริมาณที่มากขึ้น ในเวลาอันรวดเร็ว เช่น กรณีที่ผู้ส่งเสริมออกไปพบปะชาวบ้านในเวลาจำกัดให้ชาวบ้านสามารถเรียนรู้และเข้าใจได้เร็วขึ้น

3. ช่วยให้ผู้ได้รับการส่งเสริมมีความสนใจ และมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในงานที่ส่งเสริม

4. ช่วยให้ผู้ที่ได้รับการส่งเสริมจดจำ ประทับความรู้สึก และทำอะไรได้รวดเร็วและดีขึ้น

5. ช่วยให้ผู้สามารถเรียนรู้ในสิ่งที่ศึกษาได้ลำบาก โดยใช้สื่อเข้าช่วย เช่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 5.1 ทำสิ่งที่ซับซ้อนให้ง่ายขึ้น เช่น ถ้าต้องการส่งเสริมและเผยแพร่ ในด้านการคุมกำเนิดแบบใส่ห่วง โดยใช้หุ่นจำลอง สาธิตการใส่ห่วง ก็จะทำให้ผู้ดูสามารถเข้าใจแจ่มแจ้งขึ้น
- 5.2 ทำนามธรรมให้เป็นรูปธรรมขึ้น โดยการใช้ภาพหรือสัญลักษณ์เข้าช่วย
- 5.3 ทำสิ่งที่เคลื่อนไหวช้าให้ดูเร็วขึ้น เช่น ใช้ภาพยนตร์แสดงการเจริญเติบโตของต้นพืช หรือการบานของดอกไม้ ให้เห็นอย่างชัดเจนในเวลาอันรวดเร็ว
- 5.4 ทำสิ่งที่เคลื่อนไหวเร็วให้ดูช้าลง
- 5.5 ทำสิ่งที่มีขนาดใหญ่มากให้ย่อขนาดลง เช่น การใช้แผนภูมิแสดงการจัดไร่นาสวนผสม โดยย่อพื้นที่ซึ่งกว้างใหญ่มาไว้ในกระดาษเพียงแผ่นเดียว หรืออาจที่เป็นหุ่นจำลองก็ได้
- 5.6 ทำสิ่งที่เล็กมากให้มีขนาดใหญ่ขึ้น เช่น ใช้ภาพขนาดใหญ่แสดงลักษณะของตัวแมลงศัตรูพืช
- 5.7 นำอดีตมาให้ศึกษาได้ ใช้ภาพถ่ายหรือภาพยนตร์บันทึกข้อมูลในอดีตเอาไว้

6. ปัญหาของการใช้สื่อในงานส่งเสริมการเกษตร

นที ขลิบทอง (2538 : 57) ได้กล่าวไว้ว่า ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การใช้สื่อในงานส่งเสริมการเกษตรประสบผลสำเร็จ คือ ผู้ผลิตมีความรู้ความชำนาญ รูปแบบการจัดทำที่เหมาะสม ตัวสิ่งพิมพ์ที่มีคุณภาพ ผู้ใช้ที่มีเทคนิคและผู้รับที่มีความพร้อม ดังนั้นปัญหาในการใช้สื่อในงานส่งเสริมการเกษตรจึงต้องพิจารณาถึงปัญหาที่เกิดจากปัจจัยดังกล่าวข้างต้นเป็นสำคัญ ซึ่งพอจะสรุปปัญหาในการใช้สื่อในงานส่งเสริมการเกษตรได้ดังนี้

ปัญหาที่เกิดจากการผลิต

1. งบประมาณไม่เพียงพอ
2. ถูกควบคุมหรือตรวจสอบจากฝ่ายบริหารมากเกินไป
3. มีระเบียบควบคุมหลายขั้นตอน
4. ศิลปะการเขียนไม่น่าอ่าน
5. ขาดศิลปะในการออกแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาที่เกิดจากการนำไปใช้

1. ชีงงานมีจำกัด
2. ชีงงานมีปริมาณน้อย
3. ใช้ไม่ถูกกาลเทศะ
4. ใช้ไม่ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย
5. ใช้อย่างจำกัด
6. ใช้ไม่เป็นระบบ
7. ใช้ไม่คุ้มค่า

ปัญหาที่เกิดจากอุปกรณ์และเครื่องมือที่เกี่ยวข้อง

ปัญหาที่มีผลกระทบโดยตรงต่ออุปกรณ์และเครื่องมือในการผลิตงานประชาสัมพันธ์ ประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ก็คือ มีราคาสูง ทำให้หน่วยงานขนาดเล็กไม่สามารถจัดหามาใช้งานได้

ในการนำไปใช้ก็เช่นเดียวกัน บ่อยครั้งที่การประชาสัมพันธ์จะต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วน แต่หากหน่วยงานนั้นขาดความพร้อมของเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่จะใช้ประกอบก็จะทำให้สื่อสิ่งพิมพ์นั้นหมดความหมายในการใช้ประโยชน์ในทันที

ปัญหาที่เกิดจากบุคคลเป้าหมาย

ในสภาพการณ์ปัจจุบันพบว่า บุคคลเป้าหมายในงานส่งเสริมการเกษตรของประเทศไทย ยังมีข้อจำกัดในการรับสารอยู่มาก โดยมีทั้งการขาดความรู้ที่จะทำความเข้าใจให้ตรงกันไปจนกระทั่งถึงการขาดทักษะการอ่านที่จะทำให้สามารถรับสื่อสิ่งพิมพ์ได้

นอกจากนี้ทักษะและอุปนิสัยของบุคคลเป้าหมายโดยทั่วไปก็ไม่เกื้อกูลต่อการรับสื่อสิ่งพิมพ์เพราะส่วนใหญ่จะไม่ค่อยสนใจด้านการอ่าน ดังนั้นการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ในบางครั้งก็เป็นการไปทำลายความรู้สึกของบุคคลเป้าหมายให้หมดสนใจหรือกระตือรือร้นในเรื่องที่จะส่งเสริมต่อไปได้

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จรุงใจ ธนะไชย (2540:58) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพการใช้สื่อของเจ้าหน้าที่เกษตร ตำบลในงานส่งเสริมการเกษตรในจังหวัดชุมพร ปี 2540 ได้สรุปผลการวิจัยไว้ว่า โสตทัศนวัสดุที่นำไปใช้ในงานส่งเสริมส่วนใหญ่ได้มาจากงบประมาณในหน่วยงานขึ้นมา ซึ่งจะเน้นที่ความถูกต้องของเนื้อหาและเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย และจะมีการวางแผนการใช้สื่อล่วงหน้าในการนำโสตทัศนวัสดุไปใช้ในการฝึกอบรมเกษตรกร ปัญหาที่พบคือ ในหน่วยงานนั้นจะมีสื่อให้เลือกใช้น้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และล้ำสมัย ส่วนใหญ่จะใช้เอกสารสิ่งพิมพ์และการสาธิตเป็นสื่อในงานส่งเสริมการเกษตร เพราะสื่อดังกล่าวมีราคาถูก หาได้ง่ายและผลิตเองได้ เหมาะกับทุกสภาพท้องถิ่น จึงเป็นที่นิยมของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมากกว่าสื่อชนิดอื่นๆ

จุฬาลักษณ์ ไชติสถิตย์ (2528 : 128) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้โสตทัศนูปกรณ์ในโรงเรียนพยาบาล เขตกรุงเทพฯ ได้สรุปว่า การเลือกใช้สื่อของอาจารย์ ส่วนใหญ่จะเลือกใช้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และความเหมาะสมของเนื้อหาบทเรียน และความสะดวกในการใช้ และต้องให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง ประหยัดเวลาในการสอน และอธิบายในบทเรียนได้ง่ายขึ้น

ชูศรี บุญเสริม (2523:126) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้โสตทัศนูปกรณ์ของโรงเรียนประถมศึกษา กรมสามัญศึกษา ได้สรุปผลการวิจัยไว้ว่า การใช้โสตทัศนูปกรณ์เป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะช่วยในการศึกษาดำเนินความก้าวหน้าไปสู่ความมุ่งหมายของโครงการศึกษาพัฒนาชนบท และช่วยให้เราเห็นชัดว่า การส่งเสริมให้โรงเรียนนำสื่อมาใช้ให้ได้ผลนั้น จำเป็นต้องมีการร่วมมือกัน

อนงค์วรรณ ยั่งยืน (2527:95) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสถานภาพความต้องการและการใช้โสตทัศนูปกรณ์ในงานประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ได้สรุปผลการวิจัยว่า สื่อที่ใช้ในงานประชาสัมพันธ์มากที่สุด คือ ข่าวภาพถ่าย และมีการเผยแพร่ข่าวทางหนังสือพิมพ์ในการเลือกใช้สื่อส่วนใหญ่ใช้เกณฑ์ในการพิจารณา ให้ตรงกับจุดมุ่งหมายและเนื้อหา สามารถสื่อความหมายได้โดยง่าย

รัตติยา ไตจีน (2537:112) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสามารถในการใช้สื่อ เพื่อการส่งเสริมในทัศนะของเจ้าพนักงานการเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่ ได้สรุปผลการวิจัยว่า เจ้าพนักงานการเกษตรมีความสามารถในระดับสูงในด้านการวางแผนการใช้สื่อเพื่อการส่งเสริม แต่ทางด้านการผลิตสื่อนั้นพบว่า มีความสามารถในระดับต่ำ โดยเฉพาะสื่อต่อไปนี้ แผ่นโปสเตอร์ แผ่นพับ แผ่นปลิว ภาพพลิก จดหมายข่าว สไลด์ประกอบการส่งเสริม และด้านการใช้สื่อเพื่อการส่งเสริม พบว่า สื่อที่มีความสามารถในการใช้สูง ได้แก่ แผ่นพับ แผ่นปลิว ภาพพลิก โปสเตอร์ และสื่อที่มีความสามารถในการใช้ต่ำ ได้แก่ สไลด์ประกอบการส่งเสริม จดหมายข่าว หนังสือคู่มือ สำหรับปัญหาและอุปสรรค คือ ขาดงบประมาณในด้านการผลิต การจัดซื้อและการบำรุงรักษาสื่อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3 วิธีการวิจัย

(Research methodologies)

1. ประชากรในการศึกษา (Population of the Study)

ศึกษาเฉพาะเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรตำบล ทุกตำบลในจังหวัดปัตตานี ซึ่งมีทั้งสิ้น อำเภอ 111 ตำบล มีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรตำบลทั้งสิ้น 32 คน แบ่งออกเป็นอำเภอซึ่งจะมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับตำบลดังต่อไปนี้

	จำนวนตำบล	จำนวนเกษตรตำบล (คน)
1. สำนักงานเกษตรอำเภอเมือง	10	7
2. สำนักงานเกษตรอำเภอหนองจิก	12	12
3. สำนักงานเกษตรอำเภอโคกโพธิ์	12	9
4. สำนักงานเกษตรอำเภอยะหริ่ง	18	11
5. สำนักงานเกษตรอำเภอยะรัง	12	10
6. สำนักงานเกษตรอำเภอมายอ	13	8
7. สำนักงานเกษตรอำเภอปะนาเระ	10	7
8. สำนักงานเกษตรอำเภอสายบุรี	10	8
9. สำนักงานเกษตรอำเภอกะพ้อ	4	6
10. สำนักงานเกษตรอำเภอไม้แก่น	4	5
11. สำนักงานเกษตรอำเภอทุ่งยางแดง	3	6
12. สำนักงานเกษตรอำเภอแม่ลาน	3	5
รวม	111	32

2. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย (Research Instruments)

2.1 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ออกแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบให้เลือกตอบ เป็นคำถามแบบเปิดและแบบปิด แบ่งข้อมูลออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทั่วไปของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรตำบล

ตอนที่ 2 สภาพการใช้สื่อในการส่งเสริมของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรตำบล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3 สื่อที่ใช้ในการส่งเสริมเผยแพร่ความรู้ให้เกษตรกร

ตอนที่ 4 ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรตำบล

2.2 การทดสอบประสิทธิภาพของเครื่องมือ โดยการนำแบบสอบถามไปทดสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหา โดยเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษา และเจ้าหน้าที่ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย เช่น เกษตรอำเภอ

2.3 นำผลที่ได้จากการทดสอบเครื่องมือมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความถูกต้อง และมีความสมบูรณ์ก่อนนำไปใช้งาน

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Gathering)

การศึกษานี้จะเก็บข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามไปยังสำนักงานเกษตรจังหวัด ในจังหวัดปัตตานี เพื่อขอความร่วมมือจากเกษตรตำบล ในการตอบแบบสอบถาม

4. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล (Method of Analysis)

หลังจากที่ทำการศึกษาข้อมูลจากแบบสอบถามแล้วนำมาเรียบเรียงตามที่เกษตรตำบลตอบแบบสอบถามมาแล้ว นำไปวิเคราะห์ผลดังนี้

1. วิเคราะห์หาอัตราร้อยละ เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง

2. หาความถี่ของข้อมูลแต่ละรายการในแต่ละช่องซึ่งมีน้ำหนักดังนี้

	น้ำหนัก
มากที่สุด	= 5
มาก	= 4
ปานกลาง	= 3
น้อย	= 2
น้อยที่สุด	= 1

3. ข้อมูลที่ใช้ตอบเรียงตามลำดับความสำคัญ 3 ลำดับ เพื่อนำมาวิเคราะห์หาอัตรา
น้ำหนัก

อันดับที่ 1	= 3
อันดับที่ 2	= 2
อันดับที่ 3	= 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 4. ข้อมูลจากคำถามแบบเปิด นำมาวิเคราะห์เป็นข้อมูลเชิงพรรณนา
- 5. สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

สูตร

$$\text{หาค่าร้อยละ} = \frac{n \times 100}{N}$$

n = ความถี่ของรายการนั้น

N = ความถี่ทั้งหมด

$$\bar{X} = \frac{\sum Xi}{N} = 1$$

\bar{X} = ค่าเฉลี่ยของตัวแปร

X_i = ผลรวมของคะแนนของตัวอย่างที่
($X_i = 1, 2, 3, \dots, N$)

N = จำนวนของกลุ่มเจ้าหน้าที่ทั้งหมด

5. ตารางการปฏิบัติงาน (Schedule of Activities)

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้เวลาดำเนินงานตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2541 ถึง เดือน เมษายน พ.ศ. 2542 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 181 วัน

ตารางที่ 1 ตารางการปฏิบัติงาน

ลำดับที่	การดำเนินงาน	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.
1.	ศึกษา เขียนโครงร่าง และสร้างเครื่องมือ	→					
2.	นำเสนอโครงร่าง		→				
3.	เก็บรวบรวมข้อมูล			→			
4.	วิเคราะห์ข้อมูล				→		
5.	สรุปผลและจัดทำรูปเล่ม					→	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. งบประมาณที่ใช้ในการศึกษา (Budgetary)

ในการศึกษาเรื่องสภาพการใช้สื่อของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับตำบล ในงานส่งเสริมการเกษตรในจังหวัดปัตตานี ปี 2541 ใช้งบประมาณในการดำเนินงานดังนี้

1. ค่าเดินทาง	1,000	บาท
2. ค่าถ่ายเอกสาร	1,000	บาท
3. ค่าจัดพิมพ์รูปเล่ม	1,000	บาท
4. ค่าอุปกรณ์	500	บาท
5. ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	500	บาท
รวม	4,000	บาท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4
ผลการวิจัย
(Results)

การศึกษาศาภาพการใช้สื่อของเจ้าหน้าที่เกษตรตำบล ในงานส่งเสริมการเกษตรในจังหวัดปัตตานี ปี 2541 ได้รวบรวมข้อมูลโดยวิธีการใช้แบบสอบถามจำนวน 32 ราย ปรากฏผลการศึกษาซึ่งพอจะสรุปและนำเสนอเป็น 4 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1** ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับตำบล
ตอนที่ 2 ข้อมูลการใช้สื่อในการส่งเสริมของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับตำบล
ตอนที่ 3 ข้อมูลของสื่อที่ใช้ในการส่งเสริมของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับตำบล
ตอนที่ 4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับตำบล

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับตำบล

ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (N = 32)	ร้อยละ
1.1 เพศ		
ชาย	24	75.00
หญิง	8	25.00
1.2 อายุ		
31 – 35 ปี	1	3.12
36 – 40 ปี	17	53.13
41 – 45 ปี	9	28.13
46 – 50 ปี	5	15.62

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (N = 32)	ร้อยละ
อายุสูงสุด 50 ปี		
อายุต่ำสุด 31 ปี		
อายุเฉลี่ย 41 ปี		
1.3 สถานภาพทางครอบครัว		
โสด	3	9.38
สมรสแล้ว	27	84.37
หย่าร้าง	2	6.25
1.4 ภูมิภาค		
ภาคใต้	32	100.00
1.5 วุฒิการศึกษา		
ปริญญาโท	1	3.12
ปริญญาตรี	20	62.50
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	11	34.38
1.6 อายุราชการของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร		
2 – 6 ปี	1	3.12
7 – 11 ปี	3	9.38
12 – 16 ปี	11	34.37
17 – 21 ปี	14	43.75
22 – 26 ปี	3	9.38

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (N = 32)	ร้อยละ
อายุราชการสูงสุด 25 ปี		
อายุราชการต่ำสุด 2 ปี		
อายุราชการเฉลี่ย 17 ปี		
1.7 ประสบการณ์การทำงานเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร		
มี	10	31.25
ไม่มี	22	68.75
1.8 ประสบการณ์การเรียนรู้วิชาโสตทัศนูปกรณ์หรือวิชาที่เกี่ยวข้องในสถาบัน		
เคย	27	48.38
ไม่เคย	5	15.62
1.9 ประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้านโสตทัศนูปกรณ์		
เคย	21	65.62
ไม่เคย	11	34.38

จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับตำบล ตามที่แสดงไว้ในตารางที่ 2 มีรายละเอียดดังนี้

1.1 เพศ

จากการศึกษาสภาพภาพของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00 และเป็นเพศหญิง จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00

1.2 อายุ

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับตำบลส่วนใหญ่ มีอายุอยู่ระหว่าง 36 – 40 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 53.13 รองลงมาอยู่ระหว่าง 41 – 45 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

28.13 อยู่ระหว่าง 46 – 50 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 15.62 และอายุอยู่ระหว่าง 31 – 35 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.12 ตามลำดับ เจ้าหน้าที่ที่มีอายุมากที่สุดคือ 50 ปี ต่ำสุดคือ 31 ปี และมีอายุเฉลี่ย 41 ปี

1.3 สถานภาพทางครอบครัว

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่ สมรสแล้วจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 84.37 รองลงมาเป็นโสดจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 9.38 และหย่าร้างจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.25

1.4 ภูมิสำเนา

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรทั้งหมด 32 คน มีภูมิลำเนาในภาคใต้ทั้งสิ้น คิดเป็นร้อยละ 100

1.5 วุฒิการศึกษา

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่ มีวุฒิมัธยมศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 62.50 รองลงมา มีวุฒิมัธยมศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 34.38 และน้อยที่สุดคือ มีวุฒิมัธยมศึกษาระดับปริญญาโทจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.12

1.6 อายุราชการ

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่ มีอายุราชการอยู่ระหว่าง 17 – 21 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 43.75 รองลงมาอยู่ระหว่าง 12 – 16 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 34.37 อยู่ระหว่าง 22 – 26 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 9.38 อยู่ระหว่าง 7 – 11 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 9.38 และอยู่ระหว่าง 2 – 6 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.12 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีอายุราชการสูงสุด 25 ปี ต่ำสุด 2 ปี และมีอายุราชการเฉลี่ย 17 ปี

1.7 ประสบการณ์ทำงานเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่ ไม่มีประสบการณ์การทำงานเกี่ยวกับการส่งเสริมมาก่อน มีจำนวนถึง 22 คน คิดเป็นร้อยละ 68.75 และมีประสบการณ์ทางการส่งเสริมการเกษตรมาก่อนที่จะเข้าทำงานในกรมส่งเสริมการเกษตร มีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 31.25

1.8 ประสบการณ์การเรียนรู้วิชาสัตสคูปกรณหรือวิชาที่เกี่ยวข้องในสถาบัน

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่ เคยศึกษาวิชาสัตสคูปกรณหรือวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ขณะทีศึกษาในสถาบัน มีจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 84.38 และไม่มีประสบการณ์จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 15.62

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.9 ประสิทธิภาพในการฝึกอบรมด้านโสตทัศนูปกรณ์

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการฝึกอบรม จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 65.62 และไม่มีประสบการณ์ในการฝึกอบรม จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 34.38

ตอนที่ 2 ข้อมูลการใช้สื่อในงานส่งเสริมของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

ตารางที่ 3 แสดงการใช้สื่อในงานส่งเสริมของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

การเตรียมการใช้สื่อ	จำนวน	ร้อยละ
2.1 การเตรียมการใช้สื่อ *(N = 77)		
วางแผนขั้นตอนการใช้สื่อวัสดุล่วงหน้า	22	28.60
ทดลองการใช้สื่อก่อนนำไปใช้จริง	20	26.00
เตรียมสถานที่ให้เหมาะสมกับการใช้สื่อ	12	15.60
เตรียมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อ	11	14.20
สร้างความสนใจให้กับกลุ่มเป้าหมายก่อนการใช้สื่อ	12	15.60
2.2 ลักษณะการใช้สื่อในงานส่งเสริม *(N = 139)		
ใช้สื่อในการประชุมกลุ่มเกษตรกร	21	15.11
ใช้สื่อในการเยี่ยมเยียนเกษตรกร	17	12.23
ใช้สื่อในสำนักงานของท่าน	16	11.51
ใช้สื่อธรรมชาติในไร่นาของเกษตรกร	14	10.07
ใช้สื่อในหน่วยเคลื่อนที่เมื่อออกปฏิบัติงานในหมู่บ้าน	11	7.91
ใช้สื่อในการอบรมเกษตรกร	29	20.86
ใช้สื่อในการประชาสัมพันธ์	23	16.55
ใช้สื่อในการเผยแพร่งานวิจัย	6	4.32
ใช้สื่อในการนิเทศงานส่งเสริม	2	1.44

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3 (ต่อ)

การเตรียมการใช้สื่อ	จำนวน	ร้อยละ
2.3 สาเหตุที่ทำให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมใช้สื่อในงานส่งเสริม *(N = 84)		
ประหยัดเวลาในการสอน	17	20.24
ต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง	31	36.90
มีความสามารถในการใช้สื่อ	3	3.57
ผู้เรียนไม่มีโอกาสได้เห็นของจริง	16	19.05
เนื้อหาที่สอนเหมาะสมที่จะใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบ	16	19.05
อุปกรณ์นั้นใหม่อยากทดลองดู	1	1.19
2.4 เกณฑ์ในการใช้สื่อของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร *(N = 65)		
ใช้อย่างมีระบบตามแผนที่วางไว้	15	23.08
ให้กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ	26	40.00
สังเกตกลุ่มเป้าหมายขณะที่กำลังใช้สื่อ	9	13.84
มีการประเมินผลหลังจากมีการใช้สื่อ	15	23.08

หมายเหตุ * จำนวนผู้ตอบมากกว่า 1 คำตอบ

จากการศึกษา การใช้สื่อในงานส่งเสริมของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรตามที่แสดงไว้ในตารางที่ 3 มีรายละเอียดดังนี้

2.1 การเตรียมการใช้สื่อ *(N = 77)

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร มีการเตรียมการใช้สื่อใกล้เคียงกันในทุกหัวข้อคำถาม แต่จะมีโดดเด่นอยู่ที่มีการวางแผนขั้นตอนการใช้สื่อวัสดุลงหน้าซึ่งมีจำนวนมากถึง 22 คน คิดเป็นร้อยละ 28.60 รองลงมาคือ ทดลองการใช้สื่อก่อนนำไปใช้จริง มีจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 26.00 และน้อยที่สุดคือ เตรียมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อ มีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 14.20 ซึ่งไม่แตกต่างจากหัวข้ออื่น ๆ มากนัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2 ลักษณะการใช้สื่อในงานส่งเสริม *(N = 139)

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร มีลักษณะการใช้สื่อในงานส่งเสริมที่แตกต่างกัน แต่ส่วนใหญ่จะใช้สื่อในการอบรมเกษตรกรเป็นอันดับแรก ซึ่งมีจำนวนมากถึง 29 คน คิดเป็นร้อยละ 20.86 รองลงมาคือ ใช้สื่อในการประชาสัมพันธ์ มีจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 16.55 และน้อยที่สุดคือ ใช้สื่อในการนิเทศงานส่งเสริม มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.44 ตามลำดับ

2.3 สาเหตุที่ทำให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมใช้สื่อในงานส่งเสริม *(N = 84)

สาเหตุส่วนใหญ่ที่ทำให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมใช้สื่อในงานส่งเสริมเพื่อต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ซึ่งมีจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 36.90 รองลงมาคือ ประหยัดเวลาในการสอน มีจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 20.24 และสาเหตุที่ทำให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมใช้น้อยที่สุดคือ อุปกรณ์นั้นใหม่อยากทดลองดู มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.19 ตามลำดับ

2.4 เกณฑ์ในการใช้สื่อของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร *(N = 65)

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่ต้องการให้กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ ซึ่งมีจำนวนมากถึง 26 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมาคือ ใช้อย่างมีระบบตามแผนที่วางไว้ มีจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 23.08 มีการประเมินผลหลังจากมีการใช้สื่อ มีจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 23.08 และน้อยที่สุด คือ สังเกตกลุ่มเป้าหมายขณะกำลังใช้สื่อมีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 13.84

ตารางที่ 4 แสดงปัญหาในการใช้สื่อสื่อดิจิทัลของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

ปัญหาในการใช้สื่อสื่อดิจิทัล	จำนวน	ร้อยละ
(N = 108)		

2.5 ปัญหาในการใช้สื่อสื่อดิจิทัลของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม

ไม่สามารถตัดสินใจได้ว่าจะใช้สื่อประเภทใด	4	3.70
ไม่มีเวลาเตรียมตัวก่อนในการใช้สื่อ	5	4.63
สภาพห้องที่ไม่เหมาะสม เช่น ไม่มีไฟฟ้า	15	13.89
ขาดความรู้และประสบการณ์ในการใช้	7	6.48
ในหน่วยงานมีสื่อให้เลือกใช้น้อย	23	21.30

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ปัญหาในการใช้สื่อโสตทัศนูปกรณ์	จำนวน (N = 108)	ร้อยละ
ขาดอุปกรณ์ในการนำมาใช้กับสื่อ	15	13.89
ไม่มีความมั่นใจว่าสื่อจะช่วยในงานส่งเสริม	2	1.85
ขาดผู้แนะนำในการใช้สื่อ	6	5.56
ผู้บังคับบัญชาไม่สนับสนุนให้ใช้	2	1.85
เวลาไม่เหมาะสมกับการใช้	5	4.63
ไม่สะดวกในการนำติดตัว	20	18.52
กลุ่มเป้าหมายไม่สนใจเท่าที่ควร	4	3.70

หมายเหตุ * จำนวนผู้ตอบมากกว่า 1 คำตอบ

2.5 ปัญหาในการใช้สื่อโสตทัศนูปกรณ์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม *(N = 108)

ปัญหาในการใช้สื่อโสตทัศนูปกรณ์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่ที่พบเป็นอันดับแรกคือ ในหน่วยงานมีสื่อให้เลือกใช้น้อย ซึ่งมีจำนวนมากถึง 23 คน คิดเป็นร้อยละ 21.30 รองลงมาคือ ไม่สะดวกในการนำสื่อโสตทัศนูปกรณ์ติดตัวไปในขณะปฏิบัติงาน มีจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 18.52 ส่วนปัญหาที่พบน้อยที่สุดคือ ผู้บังคับบัญชาไม่สนับสนุนให้ใช้และไม่มี ความมั่นใจว่าสื่อจะช่วยในงานส่งเสริม ซึ่งมีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.85 ตามลำดับ

**ตารางที่ 5 แสดงความถี่ในการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ในงานส่งเสริมของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม
การเกษตร**

ลำดับที่	ชนิด	ความถี่ (N = 1,900)	ร้อยละ	อันดับที่
1	สไลด์	75	3.95	13
2	เครื่องฉายภาพโปรเจกต์	82	4.32	11
3	ภาพยนตร์	40	2.10	19
4	เทปบันทึก	66	3.47	14
5	เครื่องขยายเสียง	96	5.05	8
6	เทปโทรทัศน์	65	3.42	15
7	หุ่นจำลอง	49	2.58	17
8	ของตัวอย่าง	114	6.00	3*
9	เอกสารสิ่งพิมพ์	132	6.95	1*
10	ป้ายนิเทศ	88	4.63	10
11	แผ่นสถิติ	82	4.32	11
12	แผนภาพ	94	7.95	9
13	แผนภูมิ	77	4.05	12
14	ภาพโฆษณา	99	5.21	7
15	ภาพชุด	96	5.05	8
16	ภาพพลิก	113	5.95	4*
17	ฟิล์มสตริป	44	2.31	18
18	การสาธิต	120	6.32	2*
19	การจัดนิทรรศการ	102	5.37	6
20	การทัศนศึกษา	62	3.26	16
21	วัสดุธรรมชาติ	105	5.53	5*
22	ม้วนเทป	99	5.21	7

หมายเหตุ * ให้นำหนักมากที่สุด → น้อยที่สุด เป็นระดับ 5 → 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6 ความถี่ในการใช้โสตทัศนูปกรณ์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

จากการศึกษาพบว่า ความถี่ในการใช้โสตทัศนูปกรณ์ในงานส่งเสริมของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร สามารถจัดอันดับได้ดังนี้ อันดับที่ 1 คือ เจ้าหน้าที่ที่มีการใช้เอกสารสิ่งพิมพ์มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 6.95 ส่วนอันดับที่ 2 เจ้าหน้าที่ที่มีการใช้การสาธิต คิดเป็นร้อยละ 6.32 อันดับที่ 3 เจ้าหน้าที่ใช้ของตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 6.00 และมีความถี่น้อยที่สุด คือ ภาพยนตร์ คิดเป็นร้อยละ 2.10 จะเห็นได้ว่าสื่อในอันดับที่ 1 ถึง 3 ค่าร้อยละไม่มีความแตกต่างกัน แสดงว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรใช้สื่อในการส่งเสริมได้ตรงกับกลุ่มเป้าหมายและเหมาะสมกับสภาพความเป็นจริง

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนโสตทัศนูปกรณ์ในหน่วยงาน

ประเภทของสื่อ	จำนวนชุด	สภาพดี	สภาพไม่ดี
ก. เครื่องเสียงและโทรทัศน์			
1. ไมโครโฟน	25	15	10
2. เครื่องบันทึกเสียง	12	7	5
3. เครื่องรับโทรทัศน์	20	20	-
4. เครื่องขยายเสียง	15	13	2
5. เครื่องเล่นโทรทัศน์	11	10	1
ข. เครื่องฉาย			
1. เครื่องฉายวัสดุโปร่งใส	13	9	4
2. เครื่องฉายวัสดุทึบแสง	1	1	-
3. เครื่องฉายสไลด์	15	10	5
4. เครื่องฉายภาพยนตร์	-	-	-
5. เครื่องฉายฟิล์มสตริป	3	2	1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ประเภทของสื่อ	จำนวนชุด	สภาพดี	สภาพไม่ดี
ค. เครื่องมือในการผลิตสื่อ			
1. เครื่องพิมพ์	45	27	18
2. เครื่องเขียนแบบ	3	2	1
3. เครื่องโหวเนียว	27	25	2
4. เครื่องถ่ายเอกสาร	1	1	1
5. กล้องถ่ายภาพยนต์	-	-	-
6. กล้องถ่ายรูป	25	20	-
7. กล้องโทรทัศน์	-	-	-
8. ห้องมืด	-	-	-
ง. สื่อทัศนวัสดุ			
1. ภาพพลิก	54	42	12
2. ภาพโฆษณา	26	16	10
3. ภาพชุด	11	10	1
4. แผ่นภาพ	32	20	12
5. แผนสถิติ	14	10	4
6. แผนภูมิ	11	10	1
7. ของตัวอย่าง	28	23	5
8. หุ่นจำลอง	-	-	-
9. ป้ายนิเทศ	12	10	2
10. เอกสารพิมพ์	69	59	10
11. สไลด์	19	15	4
12. แผ่นโปร่งใส	8	7	1
13. फिल्मภาพยนตร์	-	-	-
14. फिल्मสตริป	2	2	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ประเภทของสื่อ	จำนวนชุด	สภาพดี	สภาพไม่ดี
15. แผ่นเสียง	-	-	-
16. ม้วนเทปทางการเกษตร	65	55	10
17. เทปโทรทัศน์ทางการเกษตร	20	18	2
18. คอมพิวเตอร์	23	23	-
19. เลเซอร์ดิสก์	5	5	-
20. ซีดีรอม	6	6	-

หมายเหตุ * จำนวนผู้ตอบตอบมากกว่า 1 คำตอบ

2.6 จำนวนวัสดุทัศนูปกรณ์ในหน่วยงาน

จำนวนวัสดุทัศนูปกรณ์ในหน่วยงานที่ทำการศึกษ ตามที่แสดงไว้ในตารางที่ 6 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ก. เครื่องเสียงและโทรทัศน์

จากการศึกษาพบว่าวัสดุทัศนูปกรณ์ประเภทเครื่องเสียงและโทรทัศน์ ยังมีจำนวนใช้น้อย หรือถ้ามีก็ชำรุด และพบว่ามีจำนวนไมโครโฟนมากที่สุด รองลงมาคือ เครื่องรับโทรทัศน์ เครื่องขยายเสียง เครื่องบันทึกเสียง และมีน้อยที่สุดคือ เครื่องเล่นเทปโทรทัศน์ สาเหตุเนื่องมาจากงบประมาณมีน้อย และขาดงบประมาณในการบำรุงรักษา สื่อประเภทนี้จึงมีอุปสรรคในการที่จะนำมาใช้อยู่มาก เนื่องจากในหน่วยงานมีอยู่ไม่เพียงพอ

ข. เครื่องฉาย

จากการศึกษาพบว่าในบรรดาเครื่องฉายทั้งหมดตามหน่วยงาน มีเครื่องฉายสไลด์มากที่สุด รองลงมาคือ เครื่องฉายวัสดุโปร่งใส เครื่องฉายฟิล์มสตริป และเครื่องฉายวัสดุทึบแสง ส่วนเครื่องฉายภาพยนตร์ไม่มีทุกสำนักงานเกษตรอำเภอหากมีความจำเป็นต้องใช้สื่อประเภทนี้จริง ๆ ต้องไปขอยืมจากเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอื่น เช่น ทางจังหวัด จะเห็นได้ว่าเครื่องฉายสไลด์มีบทบาทสำคัญที่สุด เนื่องจากมีความสะดวก และมีความพร้อมมากกว่าเครื่องฉายชนิดอื่น ๆ

ค. เครื่องมือในการผลิตสื่อ

สำนักงานเกษตรอำเภอในแต่ละอำเภอในจังหวัดปัตตานี จะมีเครื่องพิมพ์ใช้ทุกสำนักงาน เพราะถือว่าเป็นสิ่งสำคัญมากที่สุด และบางหน่วยงานมีเครื่องโรเนียว กล้องถ่ายรูป เครื่องเขียนแบบ เครื่องถ่ายเอกสาร แต่ในขณะที่บางแห่งยังไม่มีเครื่องมือเหล่านี้เลย หากมีการใช้ต้องไปขอยืมจากหน่วยงานอื่น ทั้งนี้เนื่องจากในสำนักงานมีน้อยต้องมีการแบ่งกันใช้

ง. สื่อทัศนวัสดุ

จากการศึกษาจะเห็นได้ว่าในจำนวนสื่อมากมายหลายชนิด แต่มีสื่อประเภทหนึ่ง คือ เอกสารสิ่งพิมพ์มีในสำนักงานเกษตรอำเภอมากที่สุด รองลงมา คือ ม้วนเทปทางการเกษตร ภาพพลิก แผนภาพของตัวอย่าง ภาพโฆษณา อุปกรณ์ต่าง ๆ เหล่านี้มีความสำคัญต่อการส่งเสริมมาก สื่อที่มีมากได้แก่ เอกสารสิ่งพิมพ์ เพราะได้รับจากหน่วยงานส่วนกลางของกรมส่งเสริมหรือในระดับจังหวัด และเป็นอุปกรณ์ที่สามารถใช้ได้สะดวก สามารถนำไปเผยแพร่และส่งเสริมให้เกษตรกรได้ง่ายกว่าสื่อประเภทอื่น

ตอนที่ 3 สื่อที่ใช้ในงานส่งเสริมของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

ตารางที่ 7 แสดงแหล่งที่มาของสื่อทัศนอุปกรณ์

แหล่งที่มาของสื่อทัศนอุปกรณ์	จำนวน	ร้อยละ	อันดับที่
*(N 104)			
จ่ายเงินส่วนตัวขึ้นมา	13	12.50	5
ใช้งบประมาณในหน่วยงาน	26	25.00	1
ผลิตด้วยตนเอง	18	17.31	3
ผู้อื่นผลิตให้	9	8.65	6
ขอยืมจากเพื่อนร่วมงาน	14	13.46	4
ได้รับจากหน่วยงานในระดับอำเภอและจังหวัด	24	23.08	2

หมายเหตุ * จำนวนผู้ตอบตอบมากกว่า 1 คำตอบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1 แหล่งที่มาของโสตทัศนูปกรณ์

จากตารางที่ 7 พบว่า โสตทัศนูปกรณ์ที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมนำไปใช้ในงานส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่ได้มาจากการใช้งบประมาณในหน่วยงานมีจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 รองลงมาคือ ได้รับจากหน่วยงานในระดับอำเภอและจังหวัด มีจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 23.08 และน้อยที่สุดคือ ให้ผู้อื่นผลิตให้ มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 8.65 ตามลำดับ

ตารางที่ 8 แสดงเกณฑ์ที่ใช้ในการผลิตสื่อของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

เกณฑ์ที่ใช้ในการผลิตสื่อ	ความถี่ (N = 1160)	ร้อยละ	อันดับที่
ประหยัด ราคาถูก	146	12.59	2
ใช้ง่าย	150	12.93	1
ประณีต สวยงาม	113	9.74	8
เคลื่อนย้ายง่าย	142	12.24	3
มีความคงคนใช้ได้นาน	139	11.98	4
สิ้นเปลืองเวลาในการทำงานน้อย	132	11.38	7
เนื้อหาถูกต้อง	65	5.60	9
ใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่น	135	11.64	6
เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	138	11.90	5

หมายเหตุ * ให้น้ำหนักมากที่สุด - น้อยที่สุดเป็นระดับ 5 - 1

3.2 เกณฑ์ที่ใช้ในการผลิตสื่อ

เกณฑ์ที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรใช้ในการผลิตสื่อ ซึ่งสามารถจัดอันดับตามความสำคัญได้ดังนี้ อันดับแรกคือ ใช้ง่าย คิดเป็นร้อยละ 12.93 รองลงมาคือประหยัด ราคาถูก คิดเป็นร้อยละ 12.59 และเกณฑ์ที่ใช้ในการผลิตสื่ออันดับสุดท้ายคือ เนื้อหาถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ 5.60

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 9 แสดงแหล่งที่มาของวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตโสตทัศนูปกรณ์

แหล่งที่มาของวัตถุดิบ	จำนวน	ร้อยละ	อันดับที่
*(N = 183)			
ใช้เงินส่วนตัวซื้อ	22	12.02	4
รวมเงินกับเพื่อร่วมงานซื้อ	23	12.57	3
ใช้งบประมาณในหน่วยงาน	78	42.62	1
ใช้วัสดุที่หาได้ในท้องถิ่น	60	32.79	2

หมายเหตุ * น้ำหนัก

อันดับ 1 = 3 คะแนน

อันดับ 2 = 2 คะแนน

อันดับ 3 = 1 คะแนน

3.3 วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตโสตทัศนูปกรณ์

วัตถุดิบที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรใช้ในการผลิตโสตทัศนูปกรณ์ อันดับแรกคือ ใช้งบประมาณในหน่วยงานซื้อ คิดเป็นร้อยละ 42.62 รองลงมาใช้วัสดุที่หาได้ในท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 32.79 และอันดับสุดท้ายคือใช้เงินส่วนตัวซื้อ คิดเป็นร้อยละ 12.02 ตามลำดับ

ตารางที่ 10 แสดงปัญหาในการผลิตสื่อ

ปัญหาในการผลิตสื่อ	ความถี่	ร้อยละ	อันดับที่
*(N = 920)			
ขาดเงินซื้อวัสดุในการผลิต	147	15.98	1
ขาดความรู้และประสบการณ์ในการผลิต	113	12.28	4
ไม่มีเวลาเพราะมีงานประจำที่ทำมาก	114	12.39	3
หาวัตถุดิบได้ยากในท้องถิ่น	102	11.09	7

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ปัญหาในการผลิตสื่อ	ความถี่	ร้อยละ	อันดับที่
*(N = 920)			
ขาดผู้แนะนำช่วยเหลือในการผลิต	112	12.17	5
ไม่มีเครื่องมือที่ใช้ในการผลิต	121	13.15	2
ขาดทักษะในการผลิต	111	12.07	6
ไม่แน่ใจในคุณภาพของสื่อที่ผลิตขึ้นเอง	100	10.87	8

หมายเหตุ * ให้นำหนักมากที่สุด – น้อยที่สุด เป็นระดับ 5 – 1

3.4 ปัญหาในการผลิตสื่อ

จากการศึกษาและเรียงลำดับตามความสำคัญของปัญหาพบว่า ปัญหาในการผลิตสื่อของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรอันดับแรกคือ ขาดเงินซื้อวัสดุในการผลิต คิดเป็นร้อยละ 15.98 รองลงมาคือ ไม่มีเครื่องมือที่ใช้ในการผลิต คิดเป็นร้อยละ 13.15 และปัญหาในการผลิตสื่อที่พบเป็นอันดับสุดท้ายคือ ไม่แน่ใจในคุณภาพของสื่อที่ผลิตขึ้นเอง คิดเป็นร้อยละ 10.87 ตามลำดับ

**ตอนที่ 4 ข้อมูลแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และอุปสรรคของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม
การเกษตร**

**ตารางที่ 11 แสดงปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับไสตท์ศนูปกรณ์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม
การเกษตร**

=====

อุปสรรคและปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
*(N = 32)		

1. สภาพท้องที่เป็นปัญหาต่อการใช้ไสตท์ศนูปกรณ์		
ไม่เป็นอุปสรรค	19	59.38
เป็นอุปสรรค	13	40.62
2. ปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณในการจัดหาไสตท์ศนูปกรณ์		
มีเพียงพอ	10	31.25
ไม่เพียงพอ	22	68.75

=====

ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

4.1 สภาพพื้นที่ในท้องถิ่นเป็นอุปสรรคต่อการใช้ไสตท์ศนูปกรณ์

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่พบว่า สภาพพื้นที่ในท้องถิ่นไม่มีอุปสรรคต่อการใช้ไสตท์ศนูปกรณ์ มีจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 59.38 แต่มีบางพื้นที่ที่มีอุปสรรคต่อการใช้ไสตท์ศนูปกรณ์ เช่น มีกลุ่มเป้าหมายบางส่วนพูดภาษาไทยไม่ได้เนื่องจากเคยชินกับภาษาถิ่น (ภาษายาวี) และส่วนใหญ่ไม่มีเวลาว่างในการรวมกลุ่มเพื่อรับการประชุม หรือฝึกอบรมได้ทั้งวัน ซึ่งมีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 40.62

4.2 ปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่มีงบประมาณไม่เพียงพอในการจัดหาสื่อในแต่ละชนิด มีจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 68.75 และบางสำนักงานพบว่ามีงบประมาณใช้อย่างเพียงพอในการจัดหาสื่อซึ่งมีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 31.25

4.3 ความจำเป็นและความเหมาะสมของวัสดุอุปกรณ์ในงานส่งเสริม

จากการศึกษาพบว่า วัสดุอุปกรณ์มีความจำเป็นมากในการส่งเสริมการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เพราะทำให้กลุ่มเป้าหมายเข้าใจได้ง่าย และเร็วขึ้น ประหยัดเวลา สามารถมองเห็นภาพพจน์และนำไปปรับใช้ได้ วัสดุอุปกรณ์ที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเห็นว่ามีความจำเป็นและเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในงานส่งเสริมการเกษตร เนื่องจากใช้ง่าย ราคาถูก ประหยัด และเคลื่อนย้ายได้สะดวก อันดับแรกคือ ภาพพลิก ภาพชุด ของตัวอย่าง การสาธิต เทป โทรทัศน์ แผ่นภาพ ภาพโฆษณา และเอกสารสิ่งพิมพ์ เป็นต้น ซึ่งเจ้าหน้าที่ได้ให้ความเห็นอีกว่าภาพพลิก ภาพชุด และของตัวอย่างสามารถนำไปใช้ได้อย่างสะดวก เคลื่อนย้ายง่าย มีน้ำหนักเบา ขนาดไม่ใหญ่ ไม่ต้องใช้ไฟฟ้า และสามารถใช้ได้กับทุกสภาพพื้นที่

4.4 ข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในการใช้วัสดุอุปกรณ์สรุปได้ดังนี้

1. สื่อนั้นสามารถเข้าใจได้ง่าย
2. ควรเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มบุคคลเป้าหมายและสภาพพื้นที่
3. ควรเป็นสื่อที่ทันสมัยกับสถานการณ์ปัจจุบัน
4. สื่อควรมีขนาดกระทัดรัดและพบปะสะดวก
5. ประหยัด ทนทานและง่ายในการเก็บรักษา
6. สื่อควรรหาได้ง่ายในท้องถิ่น
7. ควรมีการอบรมให้ความรู้กับเจ้าหน้าที่ในการใช้สื่อให้ถูกต้อง
8. ควรมีงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิจารณ์ผลการวิจัย

จากการศึกษาสภาพการใช้สื่อของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับตำบล ในงานส่งเสริมการเกษตรในจังหวัดปัตตานี ปี 2541 พบว่า จากการสอบถามเจ้าหน้าที่ได้ให้ความเห็นว่า งานส่งเสริมเป็นงานที่ยากและต้องออกพื้นที่บ่อย ซึ่งบางที่อยู่ห่างไกลความเจริญ การคมนาคมไม่สะดวก ไม่มีไฟฟ้า ในการออกปฏิบัติงานส่งเสริมบางครั้งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมต้องอยู่กับเกษตรกรเพื่อทำความเข้าใจ ศึกษาสภาพพื้นที่และความเป็นอยู่ของเกษตรกร และเนื่องจากจังหวัดปัตตานีเป็นจังหวัดทางภาคใต้ที่มีฝนตกชุกตลอดทั้งปีทำให้เดินทางไม่สะดวก อีกทั้งเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายไม่มีเวลาว่างในการรวมกลุ่มเพื่อรับการประชุมหรือฝึกอบรมได้ทั้งวัน เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำสวนยาง สวนผลไม้ และทำนา ดังนั้นเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่จึงเป็นเพศชายเพราะสามารถทำงานได้ดี และสะดวกกว่าเพศหญิง ทั้ง ๆ ที่ทางกรมข้าราชการพลเรือนได้รับสมัครทั้งเพศชายและเพศหญิง ซึ่งเพศหญิงอาจจะเห็นว่างานส่งเสริมเป็นงานที่ค่อนข้างยาก ต้องใช้ความอดทนสูง จึงทำให้เพศหญิงไม่ให้ความสำคัญในตำแหน่งเจ้าหน้าที่การส่งเสริมการเกษตร ดังนั้นเพศชายจึงมีบทบาทและมีความสำคัญ เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ทางการส่งเสริมการเกษตรมากกว่าเพศหญิง

เกณฑ์ที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรใช้ในการผลิตสื่อ ส่วนใหญ่จะเน้นถึงการใช้ง่าย ประหยัด ราคาถูก เคลื่อนย้ายง่าย มีความคงทน ใช้งานได้นาน เหมาะกับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฬาลักษณ์ โขติสถิตย์ (2528 : 128) เรื่องการใช้ประโยชน์สื่อทัศนูปกรณ์ในโรงพยาบาล เขตกรุงเทพมหานคร สรุปไว้ว่า การเลือกใช้สื่ออาจจะเลือกใช้เพราะ มีความสะดวกในการใช้และต้องให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ประหยัดเวลาในการสอน สามารถอธิบายบทเรียนได้ง่ายขึ้น ซึ่งจากการที่ได้ทำการศึกษาสภาพการใช้สื่อของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมระดับตำบล ในงานส่งเสริมการเกษตร พบว่าสื่อที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรใช้จะต้องเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย และเนื้อหาถูกต้องเพื่อเกษตรกรสามารถนำไปปฏิบัติได้ถูกต้องเช่นเดียวกัน

ส่วนการผลิตสื่อของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร พบว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่ซึ่งบประมาณจากหน่วยงานเป็นอันดับหนึ่ง ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ จรุงใจ ธนะไชย (2540 : 58) ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพการใช้สื่อของเจ้าหน้าที่เกษตรตำบลในงานส่งเสริมการเกษตรในจังหวัดชุมพร ปี 2540 ได้สรุปผลการวิจัยไว้ว่า สื่อทัศนวัสดุที่นำไปใช้ในงานส่งเสริมส่วน

ใหญ่ได้มาจากงบประมาณในหน่วยงานขึ้นมา ซึ่งจะเน้นที่ความถูกต้องของเนื้อหาและเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายเป็นสำคัญ

สื่อที่มีบทบาทมากที่สุด คือ เอกสารสิ่งพิมพ์และการสาธิต คิดเป็นร้อยละ 6.95 และ 6.32 หากดูจากเปอร์เซ็นต์ของสื่อทั้งสองประเภทจะไม่มี ความแตกต่างกัน นั้นแสดงว่าสื่อทั้งสองประเภทนี้เจ้าหน้าที่ให้ความนิยมมากกว่าสื่อชนิดอื่น ซึ่งการใช้สื่อต้องขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่และเนื้อหาในการส่งเสริม บางครั้งแค่คำอธิบายเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอต้องมีการสาธิตให้เห็นจริง เพื่อเพิ่มความเข้าใจ และให้เกษตรกรสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ อนงค์วรรณ ยั่งยืน (2529 : 95) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพความต้องการและการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ในงานประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ได้สรุปผลการวิจัยไว้ว่า สื่อที่ใช้ในงานประชาสัมพันธ์มากที่สุด คือ ข่าวภาพถ่าย และมีการเผยแพร่ข่าวทางหนังสือพิมพ์ ในการเลือกใช้สื่อส่วนใหญ่ใช้เกณฑ์ในการพิจารณาให้ตรงกับจุดมุ่งหมาย และเนื้อหาสามารถสื่อความหมายได้โดยง่ายและที่สำคัญต้องประหยัด สามารถผลิตเองได้

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าสื่อมีความสำคัญมากกับงานทุกด้าน ไม่ใช่กับงานส่งเสริมเท่านั้น หน่วยงานอื่น ๆ ก็จำเป็นต้องใช้สื่อ เช่น การโฆษณา และประชาสัมพันธ์ การสอนหนังสือของอาจารย์ การเมือง ฯลฯ เพื่อให้ผู้ที่ได้รับสื่อสามารถที่จะเรียนรู้ เข้าใจ และสามารถนำไปปฏิบัติได้ ไม่ว่าจะใช้สื่อประเภทไหนต้องขึ้นอยู่กับงานและกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้การสื่อความหมายมีความเข้าใจตรงกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

(Summary and Recommendation)

สรุปผลการศึกษา

(Summary)

จากการศึกษาสภาพการใช้สื่อของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรตำบล ในงานส่งเสริมการเกษตร ในจังหวัดปัตตานี ปี 2541 ได้รวบรวมข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร จำนวน 32 คน โดยใช้แบบสอบถามแล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์และแปลผล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา คือ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และสามารถสรุปผลการศึกษาดังนี้

สถานภาพส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

จากการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 75.00 มีอายุสูงสุด 50 ปี อายุต่ำสุด 31 ปี และมีอายุเฉลี่ย 41 ปี อายุราชการสูงสุด 25 ปี อายุราชการต่ำสุด 2 ปี และอายุราชการโดยเฉลี่ย 17 ปี เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้ว คิดเป็นร้อยละ 84.37 มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคใต้ทั้งสิ้น และส่วนใหญ่จะมีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี สาขาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 62.50 มีประสบการณ์ด้านโลหิตศาสตร์ในขณะที่ศึกษาอยู่ในสถานบัน คิดเป็นร้อยละ 84.38 และมีประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้านโลหิตศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 65.62

การเตรียมการใช้สื่อในงานส่งเสริมของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

จากการศึกษาพบว่า การเตรียมการใช้สื่อในงานส่งเสริมนั้น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่ จะมีการวางแผนขั้นตอนในการใช้สื่อวัสดุไว้ล่วงหน้า คิดเป็นร้อยละ 28.60 ลักษณะในการใช้สื่อในงานส่งเสริมการเกษตร ส่วนใหญ่จะใช้สื่อในการอบรมเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 20.86 สาเหตุที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมใช้สื่อในการประกอบงานส่งเสริม เพราะต้องการให้ผู้เรียนได้มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ 36.90 และเกณฑ์ในการใช้สื่อของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 40.00 และพบว่าการใช้สื่อวัสดุในงานส่งเสริมส่วนใหญ่มีปัญหา คือ ในหน่วยงานมีสื่อให้เลือกใช้น้อย คิดเป็นร้อยละ 21.30 และความถี่ในการใช้สื่อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทัศนูปกรณ์ส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจะใช้เอกสารสิ่งพิมพ์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 6.95

ความถี่ในการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

จากการศึกษาพบว่า เอกสารสิ่งพิมพ์และการสาธิตมีบทบาทในการส่งเสริมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 6.95 และ 6.32 ตามลำดับ ซึ่งถือได้ว่าเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นเพื่อใช้ในการเผยแพร่ความรู้ ข่าวสาร ซึ่งสื่อทัศนูปกรณ์ดังกล่าวมีราคาถูก หาได้ง่าย ผลิตได้เอง และสามารถนำไปเผยแพร่ได้ทุกสภาพท้องที่ ทำให้เป็นที่นิยมของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

จำนวนสื่อทัศนูปกรณ์ในหน่วยงาน

จากการศึกษาพบว่า สื่อทัศนูปกรณ์ประเภทเครื่องเสียงและโทรทัศน์ มีจำนวนไม่ใคร่พบบ่อยมากที่สุด ส่วนประเภทเครื่องฉายจะเห็นได้ว่ามีเครื่องฉายสไลด์มากที่สุด ประเภทเครื่องมือในการผลิตสื่อที่พบบ่อยที่สุดคือ เครื่องพิมพ์ ส่วนสื่อทัศนูปกรณ์อื่น ๆ บางชนิดยังมีจำนวนน้อยมาก หรือบางสำนักงานก็ไม่มีเลย ทั้งนี้เนื่องจากงบประมาณของหน่วยงานในแต่ละปีมีน้อยมาก และทางรัฐบาลก็มีการสนับสนุนที่ไม่ต่อเนื่อง ทำให้สื่อมีไม่เพียงพอกับกลุ่มเป้าหมาย

สื่อที่ใช้ในงานส่งเสริมการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

จากการศึกษาพบว่า สื่อทัศนูปกรณ์ที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมนำไปใช้ในงานส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่ได้มาจากงบประมาณในหน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 25 ซึ่งงบประมาณจะได้จากหน่วยงานในระดับอำเภอและจังหวัด ซึ่งมีความรับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับการจัดหาอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จำเป็นในงานส่งเสริมการเกษตร ส่วนเกณฑ์ที่ใช้ในการผลิตสื่อทัศนูปกรณ์ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมจะเน้นที่มีความสะดวกในการใช้ คิดเป็นร้อยละ 12.93 และวัสดุที่ใช้ในการผลิตสื่อส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมใช้งบประมาณในหน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 42.62 ส่วนเรื่องปัญหาในการผลิตสื่อทัศนูปกรณ์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ส่วนใหญ่ขาดเงินซื้อวัสดุในการผลิต คิดเป็นร้อยละ 15.98 ทั้งนี้เนื่องมาจากวัสดุที่นำมาใช้ในการผลิตสื่อบางชนิดมีราคาแพง และยากต่อการจัดซื้อ จึงทำให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมต้องไปขอยืมสื่อจากหน่วยงานอื่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ปัญหา อุปสรรคของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

จากการศึกษาอุปสรรคส่วนใหญ่พบว่า สภาพพื้นที่ในท้องถิ่นไม่มีอุปสรรคต่อการใช้โลดทัศนูปกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 59.38 ส่วนปัญหาด้านอื่น ๆ เช่น มีงบประมาณไม่เพียงพอในการจัดหาสื่อในแต่ละชนิด คิดเป็นร้อยละ 68.75 และเจ้าหน้าที่ได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อไว้ว่า สื่อมีความจำเป็นมาก เพราะทำให้เกษตรกรมีความสนใจ และเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น ไม่ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย

ข้อเสนอแนะ

(Recommendation)

1. ข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่เกษตรตำบลในการใช้โลดทัศนูปกรณ์

- 1.1 สื่อนั้นสามารถเข้าใจได้ง่าย
- 1.2 ควรเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับบุคคลเป้าหมายและสภาพพื้นที่
- 1.3 สื่อควรมีความทันสมัย
- 1.4 สื่อควรมีขนาดกระทัดรัดและพกพาสะดวก
- 1.5 สื่อควรมีความทนทาน และง่ายในการเก็บรักษา
- 1.6 ควรมีการอบรมให้ความรู้กับเจ้าหน้าที่ในการใช้สื่อให้ถูกต้อง
- 1.7 ควรมีงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาของผู้วิจัย

จากข้อมูลที่ได้ แสดงให้เห็นถึงสภาพการผลิตและการใช้โลดทัศนูปกรณ์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับตำบลในจังหวัดปัตตานี ผู้ทำการศึกษาให้ข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

- 2.1 กรมส่งเสริมการเกษตรควรสนับสนุนงบประมาณให้มากกว่านี้
- 2.2 ควรจัดให้มีการฝึกอบรม ให้ความรู้ กับเจ้าหน้าที่ในการจัดสื่อให้ถูกต้อง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของงานส่งเสริมการเกษตร
- 2.3 ควรจัดให้มีการศึกษาข้อมูลด้านต่าง ๆ เพื่อประกอบการวางแผนการผลิต
- 2.4 สื่อควรจะมีที่เหมาะสมกับบุคคลเป้าหมาย ในแต่ละท้องถิ่น
- 2.5 สำหรับสื่อบางประเภทควรมีการส่งเสริมให้มีการผลิตอย่างง่าย ซึ่งมีราคาถูก และสามารถผลิตขึ้นเองได้
- 2.6 ควรให้มีการสนับสนุนชุดสื่อสำเร็จรูป แต่ละประเภทให้มีใช้อย่างทั่วถึง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7 ควรจัดส่วนรวมวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้บริการกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมในรูปแบบต่าง ๆ ภายในจังหวัด ซึ่งจะก่อให้เกิดความพร้อมในการผลิต และเพิ่มความสะดวกในการใช้

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป

3.1 ควรมีการศึกษากลุ่มเป้าหมายในพื้นที่จังหวัดอื่นบ้าง เพื่อนำมาเปรียบเทียบกัน

3.2 ศึกษาข้อมูลเป้าหมายโดยตรง เพื่อหาว่าสื่อชนิดใดมีประสิทธิภาพมากที่สุด

3.3 ควรศึกษาการยอมรับของเกษตรกรที่มีต่อสื่อชนิดอื่น

3.4 ควรศึกษาถึงสาเหตุของการนำสื่อบางประเภทไปใช้ประโยชน์ รวมทั้งคุณสมบัติของสื่อแต่ละประเภท เพื่อนำไปใช้ปรับปรุงแก้ไขสื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเหมาะสมกับงานส่งเสริมการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมทุกระดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2535. รายงานประจำปี 2535 .

กรมส่งเสริมการเกษตร.

จรุงใจ ธนะไชย. 2540. สภาพการใช้สื่อของเกษตรกรตำบลในงานส่งเสริมการเกษตรในจังหวัดชุมพร. กรุงเทพมหานคร. ภาควิชาเทคนิคเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

จุฬาลักษณ์ โชติสถิตย์. 2528. การใช้ประโยชน์วัสดุทัศนูปกรณ์ในโรงเรียนพยาบาล. เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชวรัตน์ เติดยัย. 2527. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการสื่อสารมวลชน. คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ชัชร์ นฤทุม. 2525. หลักการส่งเสริมทั่วไป. นครปฐม. ศูนย์ส่งเสริมและฝึกอบรมการเกษตรแห่งชาติ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน.

ชูศรี บุญเสริม. 2523. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ทัศนูปกรณ์ของโรงเรียนประถมศึกษากรมสามัญศึกษา. กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณรงค์ สมพงษ์. 2530. สื่อเพื่อการส่งเสริมเผยแพร่. กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน.

_____. 2531. สื่อเพื่อการส่งเสริมเผยแพร่. กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เทพ พงษ์พานิช. 2527. หลักการส่งเสริมการเกษตร. เชียงใหม่. ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

นที ขลิบทองและปัญญา หิรัญรัศมี. 2528. การใช้สื่อทางไกลทางงานส่งเสริมการเกษตร.
กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและ
สหกรณ์.

นที ขลิบทอง. 2538. เอกสารการสอนชุดวิชาการประชาสัมพันธ์ในงานส่งเสริมการเกษตร.
กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและ
สหกรณ์.

พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์. 2527. วิธีการส่งเสริมการเกษตร. เชียงใหม่. ภาควิชาส่งเสริมและเผยแพร่
การเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

พจน์ บุญเรือง. 2526. การสำรวจลักษณะการใช้สื่อกับความต้องการการอบรมด้านบริการชาว
สารเพื่อการพัฒนาการเกษตรและชนบทของหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนในประเทศไทย.
รายงานการประชุมทางวิชาการ ครั้งที่ 21 สาขาสังคมศาสตร์ ณ มหาวิทยาลัยเกษตร
ศาสตร์ 31 มกราคม - 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2526.

รัตติยา โตจีน. 2537. ความสามารถในการใช้สื่อเพื่อการส่งเสริมในทัศนะของเจ้าพนักงานการ
เกษตร. เชียงใหม่. ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

ลัดดา สุขปรกติ. 2523. เทคโนโลยีการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร. สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

อนงค์วรรณ ยั่งยืน. 2527. การศึกษาสภาพความต้องการและการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ในงาน
ประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ. กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญา
โท จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Dale Edgar. (1969). Audiovisual Methods in Teaching. (3 rd Edition), The dryden
Pren Holt, Rivehart and Winston.

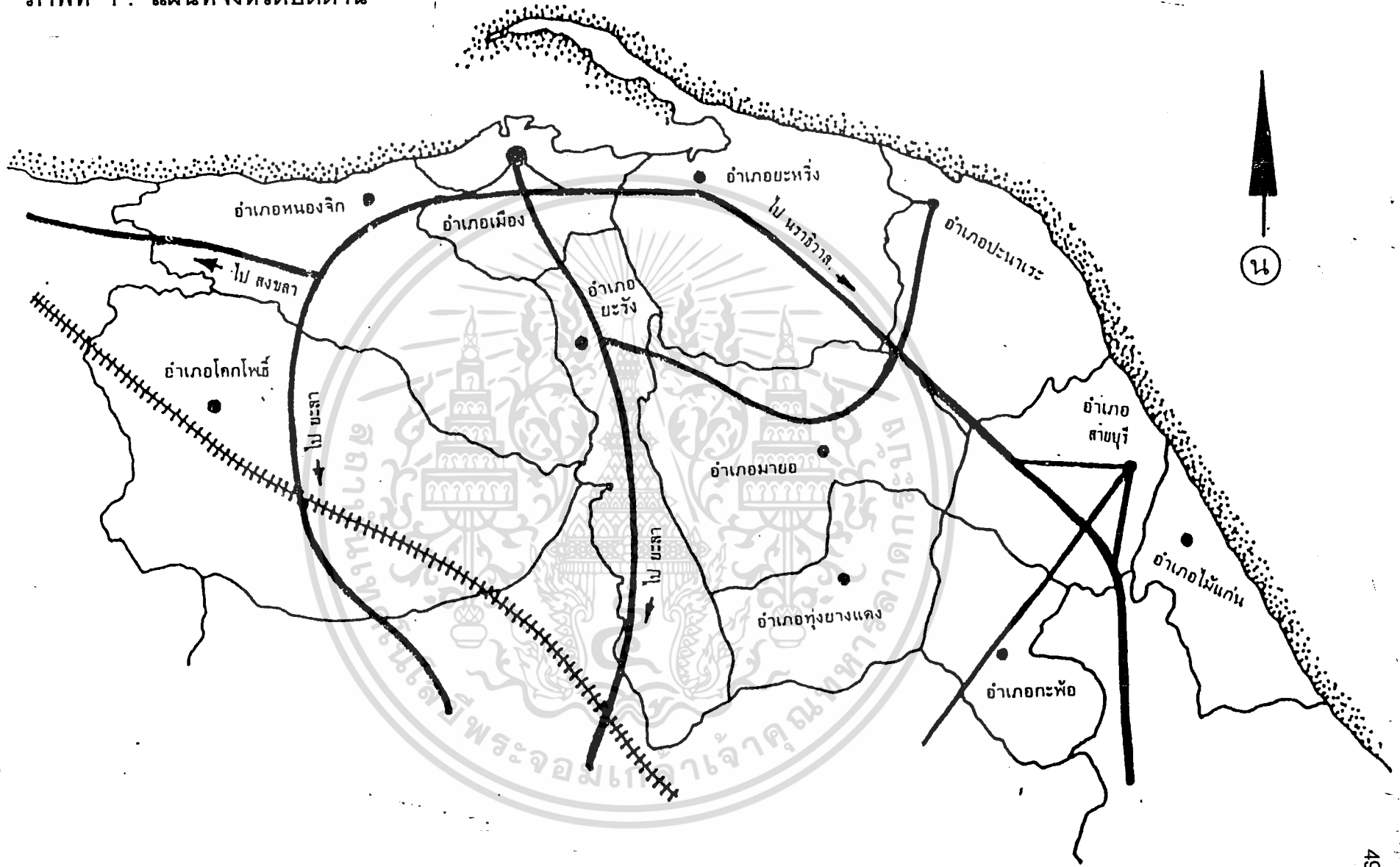

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 1 : แผนที่จังหวัดปัตตานี

ประวัติความเป็นมา

ปัตตานี เป็นภาษามลายู หมายถึง ที่นาหรือชาวนาเพราะปัตตานีเป็นอู่อ่าวอู่น้ำมานานแสนนาน ปัตตานีที่เป็นคำบาลีสันสกฤต แปลว่าหญิงครองเรือน คงมีความหมายตรงกับที่ปัตตานีเคยมีผู้หญิงปกครองเมือง

ปัตตานี เป็นดินแดนที่มีวิวัฒนาการทางประวัติศาสตร์อันยาวนาน ที่ตั้งปัตตานีเดิมเป็นที่ตั้งเมืองหลวงของอาณาจักรลังกาสุกะ ซึ่งเป็นรัฐอิสระของชาวพุทธ ในพุทธศตวรรษที่ 7 ครอบคลุมพื้นที่สงขลา ปัตตานี ยะลา กาลันตัน และตรังกานูในมาเลเซีย โดยปรากฏหลักฐานโบราณสถานที่บ้านปราแวง หรือ ปราวิน ตำบลยะรัง อำเภอยะรัง

อาณาจักรลังกาสุกะนี้มีฐานะเป็นศูนย์กลางการค้าทางทะเลในซีกโลกตะวันออกมาตั้งแต่ศตวรรษที่ 8 และเสื่อมอำนาจไปในศตวรรษที่ 14 และ 15 โดยตกเป็นเมืองขึ้นของอาณาจักรศรีวิชัย และอาณาจักรมัชฌาปิต ต่อมาอาณาจักรมัชฌาปิตได้เสื่อมอำนาจลงโดยอาณาจักรสุโขทัย แผ่ขยายอำนาจมาครอบครองอาณาจักรลังกาสุกะ และได้ตกเป็นส่วนหนึ่งของไทยตลอดมา

ครั้งกรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่าใน พ.ศ. 2310 ปัตตานีได้ตั้งตัวเป็นอิสระกรมพระราชวังบวรมหาสุรสิงหนาท ได้เสด็จยกทัพมาปราบพม่า ซึ่งยกมาตีหัวเมืองไทยในแหลมมลายูในปี พ.ศ. 2328 และได้ยกมาตีเมืองปัตตานีกลับคืนมารวมอยู่ในราชอาณาจักร ในการนี้กรมพระราชวังบวรฯ ได้นำปืนทองใหญ่จากปัตตานีกลับกรุงเทพฯ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก โปรดเกล้าฯ ให้จารึกนามพระยาตานีไว้กับกระบอกปืนปัจจุบันนี้วางอยู่น้ำกระทรวงกลาโหม

ในปี พ.ศ. 2339 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ได้โปรดเกล้าฯ ให้จัดระเบียบการปกครองอาณาจักรปัตตานีออกเป็นบริเวณ 7 หัวเมือง คือเมืองปัตตานีหนองจิก ยะหริ่ง สายบุรี ะแงะ และรามันห์ และแต่งตั้งข้าราชการซึ่งมีความสวามิภักดีเป็นเจ้าของปกครองบังคับบัญชาทั้ง 7 หัวเมือง ภายใต้การกำกับดูแลของเมืองสงขลา

เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง มาสู่ระบอบประชาธิปไตย ในปี พ.ศ. 2475 รัฐบาลได้ปฏิรูประบบการบริหารราชการแผ่นดิน ได้ยกเลิกระบบมณฑลเทศาภิบาล และจัดระเบียบการบริหารราชการแผ่นดินขึ้นใหม่ โดยให้จังหวัดเป็นหน่วยการปกครองในราชการบริหารส่วนภูมิภาค ในครั้งนี้ปัตตานีได้รับการยกฐานะเป็นจังหวัดปัตตานี เมืองสายบุรี ยะหริ่ง หนองจิก ถูกลดฐานะเป็นอำเภอในจังหวัดปัตตานี

สภาพทางภูมิศาสตร์

ที่ตั้ง

จังหวัดปัตตานีเป็นจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งอยู่ฝั่งทะเลด้านทิศตะวันออกของภาคใต้ติดอ่าวไทยระหว่างเส้นรุ้งที่ 06 องศา 35 ลิปดา ถึง 03 องศา 52 ลิปดาเหนือ และเส้นแวงที่ 100 องศา 01 ลิปดา ถึง 101 องศา 45 ลิปดาตะวันออก และเป็นจังหวัดเดียวใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ไม่มีพรมแดนทางบกติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 1,100 กิโลเมตร

ขนาด

มีเนื้อที่ประมาณ 1,940,357. ตร.กม. หรือ 1,212,723 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 27 ของภาค และร้อยละ 0.4 ของประเทศ เป็นจังหวัดที่มีขนาดเล็ก เป็นอันดับที่ 2 ของภาคใต้ รองจากจังหวัดภูเก็ต อำเภอโพธิ์มีเนื้อที่มากที่สุด คือ 316,314 ตร.กม. และกิ่งอำเภอไม้แก่น มีเนื้อที่น้อยที่สุด คือ 55,201 ตร.กม.

อาณาเขต

มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	จดอ่าวไทย
ทิศใต้	ติดต่อเขตอำเภอยะลา จังหวัดยะลา และเขตอำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส
ทิศตะวันออก	จดอ่าวไทย
ทิศตะวันตก	ติดต่อเขตอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา

ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดปัตตานีมีลักษณะพื้นที่แบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ

- 1) บริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเล ได้แก่ พื้นที่ทางตอนเหนือและทางตะวันออกของจังหวัด มีหาดทรายยาว ลักษณะชายฝั่งทะเลมีการทับถมพอกพูนอยู่ตลอดเวลา พื้นที่ติดชายฝั่งทะเลเข้าไปเป็นที่ราบชายฝั่งกว้างประมาณ 10 – 30 กม. ระดับความลาดชัน 2 %
- 2) พื้นที่ราบลุ่ม เป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ ของจังหวัด อยู่บริเวณส่วนกลางและตอนใต้ของจังหวัด ที่ดินมีความเหมาะสมทางการเกษตรกรรม รวมทั้งมีแม่น้ำปัตตานีไหลผ่าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3) พื้นที่ภูเขา เป็นพื้นที่สวนน้อยอยู่ทางตอนใต้ของอำเภอโคกโพธิ์ ทางทิศตะวันออกของอำเภอสายบุรี และทางตอนใต้ของอำเภอกะพ้อ ซึ่งเทือกเขานี้เป็นส่วนหนึ่งของเทือกเขาสันกาลาคีรี

อนึ่ง จังหวัดปัตตานีเป็นเมืองเก่าแก่แต่โบราณชาวเรือใช้เป็นทีหลบมรสุม แสดงให้เห็นว่าลักษณะที่ตั้งของจังหวัด สามารถกำบังคลื่นลมได้เป็นอย่างดี และเป็นข้อที่น่าสังเกตว่าลมพายุรุนแรงไม่พัดเข้าจังหวัดปัตตานีเลย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ พิเศษ /2542

ภาควิชาเทคนิคเกษตร
คณะเทคโนโลยีการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ 10520

20 มกราคม 2542

เรื่อง ขอบขอมอนุเคราะห์กรอกแบบสอบถาม

เรียน เจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอแม่ลาน

เนื่องด้วย นางสาวสุภาวดี มนตรี นักศึกษาจาก ภาควิชาเทคนิคเกษตร สาขาพัฒนาการเกษตร หลักสูตร 2 ปี (ต่อเนื่อง) คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความประสงค์ขอข้อมูลเพื่อประกอบการทำวิจัยปัญหาพิเศษ เกี่ยวกับเรื่อง “สภาพการใช้สื่อของเจ้าหน้าที่เกษตรตำบล ในงานส่งเสริมการเกษตร ในจังหวัดปัตตานี ปี 2541” โดยขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่เกษตรตำบลกรอกแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานแก่นักศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ แก่นักศึกษา และทางภาควิชาเทคนิคเกษตรขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศุภสมบุรณ์ อังรัตนกร)

หัวหน้าภาควิชาเทคนิคเกษตร

ภาควิชาเทคนิคเกษตร

โทร. 3267343

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 1.6 ปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่ง.....แผนก.....
 สถานที่ทำงาน.....
 อายุการทำงาน.....ปี
- 1.7 ท่านมีประสบการณ์การทำงานเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตรมาก่อนเข้าทำงานใน
 กรมส่งเสริมหรือไม่
 () มี () ไม่มี
- 1.8 ระหว่างศึกษาในสถาบัน ท่านเคยเรียนวิชาสัตสัพกรณ์หรือวิชาที่เกี่ยวข้องหรือไม่
 () เคย () ไม่เคย
- 1.9 ท่านเคยได้รับการฝึกอบรมหรือดูงานด้านสัตสัพกรณ์หรือไม่
 () เคย () ไม่เคย

ตอนที่ 2 : ข้อมูลการใช้สื่อในการส่งเสริมของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรตำบล

- 2.1 ท่านมีการเตรียมการใช้สื่ออย่างไร
 () 1. วางแผนขั้นตอนการใช้สื่อไว้ล่วงหน้า
 () 2. ทดลองการใช้สื่อก่อนนำไปใช้จริง
 () 3. เตรียมสถานที่ให้เหมาะสมกับการใช้สื่อของท่าน
 () 4. เตรียมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อ
 () 5. สร้างความสนใจให้กับกลุ่มเป้าหมายก่อนการใช้สื่อ
- 2.2 ลักษณะในการใช้สื่อในงานส่งเสริม
 () 1. ใช้สื่อในการประชุมกลุ่มเกษตรกร
 () 2. ใช้สื่อในการเยี่ยมเยียนเกษตรกร
 () 3. ใช้สื่อในสำนักงานของท่าน
 () 4. ใช้สื่อธรรมชาติในไร่นาของเกษตรกร
 () 5. ใช้สื่อในหน่วยเคลื่อนที่เมื่อออกปฏิบัติงานในหมู่บ้าน
 () 6. ใช้สื่อในการอบรมเกษตรกร
 () 7. ใช้สื่อในการประชาสัมพันธ์
 () 8. ใช้สื่อในการเผยแพร่งานวิจัย
 () 9. ใช้สื่อในงานนิเทศงานส่งเสริม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 สาเหตุที่ทำให้ท่านใช้สื่อประกอบการส่งเสริมเพราะ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1. ประหยัดเวลาในการสอน
- () 2. ต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และมีการปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง
- () 3. มีความสามารถในการใช้สื่อ นั้น ๆ
- () 4. ผู้เรียนไม่มีโอกาสได้เห็นของจริง
- () 5. เนื้อหาที่สอนเหมาะสมที่จะใช้วัสดุ อุปกรณ์ประกอบ
- () 6. อุปกรณ์นั้นใหม่อยากทดลองดู

2.4 ท่านมีเกณฑ์ในการใช้สื่ออย่างไร

- () 1. ใช้สื่ออย่างมีระบบตามแผนที่วางไว้
- () 2. ให้กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมในการใช้สื่อต่าง ๆ ด้วย
- () 3. สังเกตกลุ่มเป้าหมายขณะที่กำลังใช้สื่อ
- () 4. มีการประเมินผลหลังจากใช้สื่อแล้ว

2.5 ปัญหาในการใช้สื่อโสตทัศนอุปกรณ์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1. ไม่สามารถตัดสินใจได้ว่าจะใช้สื่อประเภทใดในการส่งเสริม
- () 2. ไม่มีเวลาเตรียมตัวก่อนการใช้สื่อ
- () 3. สภาพห้องที่ในการปฏิบัติงานไม่เหมาะสมกับการใช้สื่อ เช่น ห้องดินน้ำมันไม่มีไฟฟ้า
- () 4. ขาดความรู้และประสบการณ์ในการใช้
- () 5. ในหน่วยงานมีสื่อให้เลือกใช้น้อย
- () 6. ขาดอุปกรณ์ในการนำมาใช้กับสื่อ
- () 7. ไม่มีความมั่นใจว่าสื่อจะช่วยในงานส่งเสริมได้ผลดีมากกว่าไม่ใช้
- () 8. ขาดผู้แนะนำในการใช้สื่อ
- () 9. ผู้บังคับบัญชาไม่สนับสนุนให้ใช้
- () 10. เวลาไม่เหมาะสมกับการใช้
- () 11. ไม่สะดวกในการนำโสตทัศนอุปกรณ์ติดตัวไปในขณะปฏิบัติงาน
- () 12. กลุ่มเป้าหมายไม่ให้ความสนใจเท่าที่ควร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6 ความถี่ในการใช้โสตทัศนูปกรณ์ในงานส่งเสริม

สื่อ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. สไลด์					
2. เครื่องฉายภาพโปร่งใส					
3. ภาพยนตร์					
4. เทปบันทึก					
5. เครื่องขยายเสียง					
6. เทปโทรทัศน์					
7. หุ่นจำลอง					
8. ของตัวอย่าง					
9. เอกสารสิ่งพิมพ์					
10. ป้ายนิเทศ					
11. แผนสถิติ					
12. แผนภาพ					
13. แผนภูมิ					
14. ภาพโฆษณา					
15. ภาพชุด					
16. ภาพพลิก					
17. फिल्मสตริป					
18. การสาธิต					
19. การจัดนิทรรศการ					
20. การทัศนศึกษา					
21. วัสดุธรรมชาติ					
22. ม้วนเทป					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7 ในหน่วยงานที่ท่านทำงานอยู่ มีวัสดุทัศนูปกรณ์เหล่านี้หรือไม่ และมากน้อยเพียงไร

ประเภทของสื่อ	มี	ไม่มี	จำนวน ชุด	สภาพดี	สภาพไม่ ดี
ก. เครื่องเสียงและโทรทัศน์					
1. ไมโครโฟน					
2. เครื่องบันทึกเสียง					
3. เครื่องรับโทรทัศน์					
4. เครื่องขยายเสียง					
5. เครื่องเล่นเทปโทรทัศน์					
ข. เครื่องฉาย					
1. เครื่องฉายวัสดุโปร่งใส					
2. เครื่องฉายวัสดุทึบแสง					
3. เครื่องฉายสไลด์					
4. เครื่องฉายภาพยนตร์					
5. เครื่องฉายฟิล์มสตริป					
ค. เครื่องมือในการผลิตสื่อ					
1. เครื่องพิมพ์					
2. เครื่องเขียนแบบ					
3. เครื่องโรเนียว					
4. เครื่องถ่ายเอกสาร					
5. กล้องถ่ายภาพยนตร์					
6. กล้องถ่ายรูป					
7. กล้องโทรทัศน์					
8. ห้องมืด					
9. อื่น ๆ (โปรดระบุ)					
.....
.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประเภทของสื่อ	มี	ไม่มี	จำนวนชุด	สภาพดี	สภาพไม่ดี
ง. สื่อทัศนวัสดุ					
1. ภาพพลิก					
2. ภาพโฆษณา					
3. ภาพชุด					
4. แผนภาพ					
5. แผนสถิติ					
6. แผนภูมิ					
7. ของตัวอย่าง					
8. หุ่นจำลอง					
9. ป้ายนิเทศ					
10. เอกสารพิมพ์					
11. สไลด์					
12. แผ่นโปร่งใส					
13. फिल्मภาพยนตร์					
14. फिल्मสตริป					
15. แผ่นเสียง					
16. ม้วนเทปทางการเกษตร					
17. เทปโทรทัศน์ทางการเกษตร					
18. อื่น ๆ (โปรดระบุ)					
คอมพิวเตอร์
เลเซอร์ดิสก์
ซีดีรอม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3 : ข้อมูลของสื่อที่ใช้ในการส่งเสริมของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรตำบลโปรดเขียน
เครื่องหมาย ✓ ในช่อง « » หน้าข้อ ที่ตรงกับความเป็นจริง

3.1 โสวัตทัศนูปกรณ์ที่นำไปใช้ในการส่งเสริมท่านได้มาอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1. ใช้เงินส่วนตัวซื้อ
- () 2. ใช้เงินจากงบประมาณในหน่วยงานของท่าน
- () 3. ผลิตด้วยตนเอง
- () 4. ผู้อื่นผลิตให้
- () 5. ขอยืมจากเพื่อนร่วมงาน
- () 6. ได้รับจากหน่วยงานในระดับอำเภอและจังหวัด

3.2 ในการผลิตโสวัตทัศนูปกรณ์เพื่อใช้ในการส่งเสริม ท่านได้ถือเกณฑ์ดังต่อไปนี้
โปรดขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในตาราง

คุณลักษณะของสื่อ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ประหยัดราคาถูก					
2. ใช้ง่าย					
3. ประณีตสวยงาม					
4. เคลื่อนย้ายง่าย					
5. มีความคงทนใช้ได้นาน					
6. สิ้นเปลืองเวลาในการทำน้อย					
7. เนื้อหาถูกต้อง					
8. วัสดุที่มีอยู่ท้องถิ่น					
9. เหมาะสมสำหรับกลุ่มเป้าหมาย					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3 วัตถุดิบ ที่ใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์ที่ทำมาได้มาอย่างไร

(โปรดจัดลำดับตามความสำคัญโดยเขียนหมายเลข 1, 2, 3 ในช่อง « »)

- () 1. ใช้เงินส่วนตัวซื้อ
- () 2. รวมเงินกับผู้ร่วมงานซื้อ
- () 3. ใช้งบประมาณในหน่วยงานซื้อ
- () 4. ใช้วัสดุที่ได้ในท้องถิ่น
- () 5. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

3.4 ท่านมีปัญหาการผลิตผลิตภัณฑ์อย่างไร

ปัญหาในการผลิตสื่อ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ขาดเงินซื้อวัสดุที่ใช้ในการผลิต					
2. ขาดความรู้และประสบการณ์การผลิต					
3. ไม่มีเวลาเพราะมีงานประจำที่ทำมาก					
4. หาวัตถุดิบได้ยากในท้องถิ่น					
5. ขาดผู้แนะนำช่วยเหลือในการผลิต					
6. ไม่มีเครื่องมือที่ใช้ในการผลิต					
7. ขาดทักษะในการผลิต					
8. ไม่แน่ใจคุณภาพของสื่อที่ผลิตขึ้นเอง					
9. ปัญหาในการผลิตอื่น ๆ (โปรดระบุ)					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 4 : ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

4.1 สภาพพื้นที่ในท้องถิ่นไปที่อยู่ในความรับผิดชอบของท่านเป็นอย่างไร มีอุปสรรคต่อการใช้สื่อหรือไม่

.....
.....
.....

4.2 ท่านมีปัญหาวางไรเกี่ยวกับงบประมาณที่ใช้ในการจัดหาสื่อแต่ละชนิด

.....
.....
.....

4.3 ท่านคิดว่าสื่อมีความจำเป็นมากน้อยเพียงไรในงานส่งเสริมการเกษตรและคิดว่าสื่อชนิดใดที่ท่านเห็นว่ามีเหมาะสมและความสำคัญที่จะนำไปใช้ในงานส่งเสริมการเกษตร

.....
.....
.....

4.4 ท่านมีข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับการใช้สื่อในงานส่งเสริมการเกษตรอย่างไร

.....
.....
.....

***** ขอขอบคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม *****

นางสาวสุภาวดี มন্ত্রী (ผู้ทำการวิจัย)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่สามารถนำไปใช้
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้า

